

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

**ТЕМА БРОЈА: Почиње исплата четврте рате помоћи
за пензионере у Србији чија примања не прелазе
петнаест хиљада динара**

**ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680**

ИСПЛАТА ЧЕТВРТЕ РАТЕ ОД 4.000 ДИНАРА

Тара

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Недавно је објављена вест да једној од најпознатијих немачких енциклопедија „Брокхаус“, која има традицију дугу два века, прети гашење. Интернет је очигледно непобедива конкуренција – све што нам је од информација потребно наћи ћемо за само неколико тренутака, да не спомињемо њихову актуелност, као и уштеду простора и новца. Можда слична судбина чека и штампане књиге уопште, с обзиром на њихова све бројнија

жични, да не спомињемо да нам је, чини се, била потребна снага Супермена када смо желели да стари телевизор пребацимо на друго место. А данас, телевизори, телефони, рачунари све су тањи и мањи, или се, што је још фасцинантније, сви могу наћи обједињени у једном чуду технике које ће, како се ствари одвијају, можда већ сутра бити застарело у налету нових изума. Захваљујући интернету, комуникација као да више не познаје препреке – био неко на другој

тографије и албуми, како кажу, „имају душу“. Али генерације које долазе неће имати тај проблем са носталгијом, макар не на исте теме, као што ни ми немамо такву врсту повезаности са неким временима чији сведоци нисмо били. Како написа читалац на једном домаћем сајту у вези са потенцијалним нестанком енциклопедија: „Исто се десило и са вековном традицијом преписивања књига кад је Гутенберг ономад измислио штампарију, свака традиција за век. Једино је

Неки нови свет

интернет издања и читаве интернет библиотеке. И шта нам још нове технологије доносе?

Од јула ће, како је саопштено, почети замена старих здравствених књижица новим електронским, па ће нам ускоро практично сва документа бити у „електронском формату“. Поред тога, све мање користимо папирни новац, а све више картице, док рачуне, да бисмо избегли гужве и редове, почињемо да плаћамо преко интернета. Све је, дакле, практичније и једноставније, а поред уштеде времена, штеди се и простор. Када смо код простора, доскоро су, а и данас је то, с обзиром на стандард, у већини домаћинства случај, телевизори, рачунари и остали уређаји старијих генерација због својих димензија заузимали практично половину простора у ком живимо. Колико пута смо се саплели о мрежу разноразних каблова, док су данас многи уређаји бе-

страни Земљине кугле или само две улице од нас, пар „кликова“ је довољно да се „створи“ пред нашим очима.

Често круже мејлови са фотографијама аудио и видео касета и сличних уређаја и предмета из, чини нам се, неког давно прошлог времена, које заправо уопште није било тако давно, и са сетом их гледамо иако је данас све много напредније и квалитетније. Често, рецимо, причамо о томе да фотографије изгледеле или пожутеле, које су безброј пута прошле кроз наше и руке драгих нам људи, са датумима, местом или чак посветом руком исписаном на полеђини, ипак изазивају неку другачију емоцију од оне која се јавља када фотографије гледамо преко компјутерског екрана. Тачно је да је слика данас неупоредиво боља, уз могућност увећавања и бројне друге опције, да не причамо о уштеди простора коју већ спомену смо, али опет оне старе фо-

битно да информације на Википедији и сличним местима буду тачне, а медиј ко медиј из кога се долази до знања је небитан.“ И ето, кога би још било брига за „душу“ када би сад морао читаве књиге да преписује?!

Шта чека будуће генерације, или можда нас већ за коју годину? Све напредује и мења се муњевитом брзином, па није искључено да ћемо у некој скоријој будућности пити кафу са роботима или ићи на летовање у свемир. Већ сада постоји читав један паралелан виртуелни „живот“ који нам пружа прегршт информација, забаве, много тога корисног. Али, као и увек, све има и добре и лоше стране, па и у овом случају треба бити на опрезу, користити добробити нове технолошке ере, али и не изгубити реалне односе са људима, уживање у једноставним стварима, развијање дечје креативности и, просто, не изгубити себе у великом виртуелном свету.

В. Кадиф

ПРЕДЛОГ ИЗМЕНА И ДОПУНА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА РФ ПИО

Већи сопствени приходи

Управни одбор РФ ПИО усвојио ребаланс Финансијског плана за 2013. И приходна и расходна страна Фонда за ову годину биће смањене за нешто мање од две милијарде динара

Због ребаланса буџета Републике Србије и у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање предложене су измене и допуне Финансијског плана за текућу годину.

– Расходи ће бити смањени, како је предложено, за милијарду 958 милиона 260.000 динара, а то ће бити омогућено на тај начин што ће пољопривредним пензионерима у децембру бити исплаћена цела пензија за претходни месец (јер се прешло на исплату једном месечно) тако да децембарска пензија неће оптерећивати овогодишњи буџет као до сада, већ ће ићи на терет финансија за 2014. годину.

На овај начин Фонд ПИО ће бити папиролошки на добитку, док пољопривредни пензионери неће бити на штети, јер ће своје целе пензије примити шестог децембра и истог да-

Иван Мимић

тума у јануару. На тај начин ће приходи Фонда такође бити смањени за исти овај износ (1.958.260.000 динара). Када је реч о укупним приходима Фонда за ову годину, очекујемо да

јуна. Последњу реч о предлогу измена и допуна Финансијског плана Фонда ПИО имаће Влада и Народна скупштина Републике Србије.

они буду 592,4 милијарде динара. Због повећања стопе доприноса за ПИО са 22 на 24 одсто очекујемо да се сопствени приходи Фонда повећају за 15,5 милијарди а, самим тим, да се дотације из буџета смање за 16,6 милијарди динара. Фонд ПИО би тако ове године укњижио 317,7 милијарди динара сопствених прихода од доприноса – објаснио је за наш лист Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове РФ ПИО.

Овакав предлог усвојили су чланови Управног одбора Фонда на телефонској седници одржаној у другој половини

В. Анастасијевић

ЧЕТВРТА РАТА ПОМОЋИ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

Исплата почиње другог јула

Четврта рата једнократне помоћи Републике Србије за пензионере чија су месечна примања мања од 15.000 динара почеће да се исплаћује у уторак, 2. јула 2013. године.

Укупан износ једнократне помоћи је 16.000 динара и, по одлуци Владе Србије, исплаћује се у четири једнаке рате по 4.000 динара. Прва рата за 475.731 пензионера исплаћена је 18. септембра прошле године, друга у децембру, а трећа крајем првог квартала ове године.

Право на исплату четврте рате имају сви пензионери који су примили прву рату, а помоћ ће добити на исти начин као што примају и пензије. Подсећамо да се то односи и на пензионере који примају део наше и део пензије из иностранства, а оба дела заједно не прелазе 15.000 динара.

Влада Србије је, као што је познато, за пензионере са најнижим примањима обезбедила посебно социјално давање, такозвану тринаесту пензију, у износу од 16.000 динара. Ова помоћ је оригиналан вид активне социјалне политике и веома је добро прихваћена међу најстаријим суграђанима.

Г. О.

Успешна реформа пензијског система, проблеми на другим странама

У периоду од осам година подигли смо старосну границу за одлазак у пензију за пет година док друге државе то раде постепено у периоду од 20, 30 година

– За одрживост пензијског система међугенерациске солидарности потребно је да однос осигураници – пензионери не буде мањи од 3:1. Због тога је јасно да је сада у Србији урушена прва претпоставка Бизмарковог пензијског модела међугенерациске солидарности јер је током седамдесетих година прошлог века број радника у односу на број пензионера у тадашњој СФРЈ био пет према један. Већ осамдесетих тај однос пао је на три према један, да би прошле године на једног пензионера долазило само 1,5 радник. С друге стране, сталне приче о неопходности реформе пензијског система су без основа јер реформа већ годинама траје и даје добре резултате. Ми смо, на пример, у периоду од осам година подигли старосну границу за одлазак у пензију за пет година, а то је нешто што друге државе раде постепено у периоду од 20, 30 година. О успешности тих реформи сведоче и подаци: у 2011. Србија је добила 22.913 нових пензионера, а прошле године у пензију су отишла само 12.064 најстарија грађана, односно дупло мање. Међу мерама које се могу предузети у кратком року најважније је смањење сиве економије, јер сви знају да многи послодавци пола плате дају радницима у готовини, а остатак пријављују на минималну основу – нагласио је у дискусији у „Данас конференс центру“ Зоран Милошевић, помоћник министра за рад, запошљавање и социјалну политику.

Директорка Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Драгана Калиновић, оценила је да је главни проблем у свим доса-

дашњим реформама био тај што се није водило рачуна о томе како ће се решење у једној области одразити на друге области, због чега често идемо у још већу ерозију система него што је била пре уведених промена. Калиновић је нагласила да решења проблема не треба тражити на расходној већ на приходној страни Фонда.

– Степен примене прописа који дефинишу пореску политику одражава се директно на приходну страну Фонда, тако да по овој теми не говоримо о индиректним одразима, већ о непосредним, узрочним утицајима које пореска политика има на пензијски систем Србије. Законом о пензијском и инвалидском осигурању предвиђено је да се Фонд финансира из

изворних прихода и трансфера Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и доплате Министарства финансија. Изворни приходи Фонда су доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, које уплаћују сви обвезници, по стопи која сада износи 24 одсто. Исплата пензија и осталих права из ПИО за 1,7 милиона пензионера финансира се већим делом из наплаћених доприноса, али је учешће буџетских средстава и даље значајно и у претходних десет година се константно увећавало, као последица недовољних изворних прихода. Према подацима из матичне евиденције Фонда, крајем децембра 2012. године било је преко 2,5 милиона лица укључених у оба-

везно осигурање, што значи да је однос пензионера и запослених у Србији тренутно 1:1,47. Према нашим рачуницама, однос који би био оптималан за пензијски систем Србије је 1:3, а то значи да би требало дуплирати број запослених, односно обвезника доприноса. Сада се наплатом доприноса прикупи тек 51,8 одсто средстава потребних за исплату пензија, док остатак покрива држава из буџета. Уз то, због ограничења која су уведена законима о стечају, приватизацији и другим, чак 75,8 милијарди динара дуга за доприносе не може се наплатити, а на то треба додати још 95,6 милијарди динара неуплаћених доприноса за запослене којима је држава повезала стаж да би могли да оду у

пензију, јер им послодавци нису плаћали доприносе – прецизира-ла је Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО.

Милан Кнежевић, потпредседник Асоцијације малих и средњих предузећа, изнео је низ података Агенције за привредне регистре о пословању привреде у претходној години.

– Ти подаци показују да ниједан економски перформанс није позитиван, да се ситуација драматично развија и да за годину дана неће ни бити пензија. Кад год ми послодавци не платимо порез, кривац је држава, јер плаћање пореза није морална обавеза фирми, већ принуда државе, па је следствено томе држава и крива кад не успе да привреду принуди на то плаћање – истакао је Кнежевић.

Подаци АПР-а показују да је прошле године у Србији било 107.000 предузећа, а да је само њих 93.000 поднело финансиј-

Стопа доприноса и приходи Фонда

– Висину стопе доприноса одређује законодавац, односно држава, сагледавајући у целини макроекономску ситуацију, интересе Фонда и економску снагу послодавца. На висину стопе доприноса Фонд нема утицаја и не може је мењати иако је она увек била корективни фактор у обезбеђењу средстава потребних за исплату пензија, те је, у зависности од висине наплате изворних прихода, она смањивана или повећавана. У претходној деценији било је година када се стопа мењала два пута годишње – објаснила је Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО.

ске извештаје; да је 53.000 предузећа пословало са добитком, што је пад од шест процената, а да је 31.500 имала нето губитак.

– Ако са оваквом куповном моћи у земљи буду повећавали доприносе, то ће само довести до пада прихода. То смо рекли и када је подизан ПДВ, и приходи од наплате тог пореза ће пасти, а сад ће да падну и од доприноса – рекао је Кнежевић.

В. Анастасијевић

ПРОЦЕДУРЕ У ИСПЛАТИ ЗА РАЗЛИЧИТЕ КАТЕГОРИЈЕ ПЕНЗИОНЕРА

Од ког датума тече пензија

Старосне пензије се исплаћују увек од дана престанка осигурања под условом да су испуњени законски услови за остваривање права на пензију. Једини изузетак су осигураници самосталних делатности, и то искључиво предузетници. Према изменама Закона о ПИО од 1. јануара

Весна Вићентијевић

2011, предузетници не морају да прекидају осигурање, важно је да испуне услов за остваривање права на пензију. У том случају Фонд ПИО, по службеној дужности, са даном испуњења услова ради одјаву, а следећег дана пријаву на осигурање, што подразумева континуитет у осигурању, као и почетак исплате старосне пензије предузетницима.

– Пољопривредници такође остварују право на старосну пензију и почиње им исплата са даном испуњења година живота (мушкарци 65, а жене 60 година према важећим прописима), под условом да су уплатили доприносе за минимум 15 година стажа осигурања – објашњава Весна Вићентијевић, заменица директора Филијале за град Београд РФ ПИО.

Нешто другачија процедура је када је реч о инвалидским пензијама. Исплата инвалидске пензије пре свега зависи од тога да ли је лице које остварује право на инвалидску пензију у то време у осигурању, или ван осигурања.

– Ако је то лице у осигурању, доноси се најпре посебно решење о оцени радне способности (да ли постоји потпуни губитак радне способности или не). Када се утврди да постоји потпуни губитак радне способности, доноси се решење које Фонд ПИО шаље осигуранику. Истеком рока за жалбу то решење постаје правоснажно, и оно се доставља послодавцу и испостави здравственог осигурања где

је осигураник здравствено осигуран, јер је он у том периоду обично на боловању. Послодавац од дана добијања правоснажног решења раскида радни однос осигуранику, а наредни дан је дан од када се врши исплата будуће инвалидске пензије. Решење о висини инвалидске пензије доноси се после утврђивања свих ових чињеница. Када је лицу ван осигурања утврђен потпуни губитак радне способности, исплата инвалидске пензије врши се од дана када је орган вештачења утврдио постојање потпуног губитка радне способности. То може бити најчешће датум поднетог захтева за остваривање права на инвалидску пензију, или датум када је вештачење извршено. Све наведено односи се само на исплату пензије, те се подразумева да су остали услови испуњени – напомиње Весна Вићентијевић, и објашњава да постоје различити случајеви и када је реч о исплати породичне пензије:

– Уколико је захтев за породичну пензију поднет у року од шест месеци од дана смрти осигураника или корисника права, исплата се врши од првог наредног дана по смрти. Ако је захтев за породичну пензију поднет по протеклу шест месеци, онда се она исплаћује шест месеци уназад од поднетог захтева под условом да су испуњени сви остали законски услови. Ово важи и за старосну пензију, односно ако је захтев за старосну пензију поднет у року од шест месеци од престанка осигурања, онда се она исплаћује од првог наредног дана по престанку осигурања, а ако је захтев поднет по протеклу овог рока, старосна пензија се исплаћује шест месеци уназад од поднетог захтева.

У току коришћења права на породичну пензију може доћи до престанка исплате породичне пензије у случајевима када наступе околности под којима се ова пензија не исплаћује.

– То се дешава у случајевима када нису достављене потврде о школовању за децу покојника, или у случају уласка у осигурање за време коришћења права на породичну пензију. Међутим, у овим ситуацијама се само обуставља исплата породичне пензије, а право на њу не престаје. Доношењем нове школске потврде, односно престанком осигурања корисника породичне пензије поново се успоставља исплата под претпоставком да су испуњени сви остали законски услови. Такође, морам да нагласим и да ако по основу осигурања корисник породичне пензије остварује уговорену накнаду која је нижа од педесет одсто најниже основице у осигурању запослених важеће у моменту уплате доприноса, исплата се не обуставља, што је резултат измена Закона о ПИО од 1. јануара 2011. године – каже Весна Вићентијевић, заменица директора Филијале за град Београд.

Ј. Оцић

ОДРЖАНА КОНФЕРЕНЦИЈА ПОСВЕЋЕНА СУЗБИЈАЊУ ЗЛОСТАВЉАЊА СТАРИЈИХ

Свака трећа особа жртва

Поводом Међународног дана борбе против насиља над старијима, у Београду је, 14. јуна, одржана међународна конференција „Мој свет... твој свет... свет без злостављања старијих“, коју је отворила Бранкица Јанковић, државна секретарка у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике. Она је навела да борба против сваког насиља па и насиља над старијима, који су због слабости, немоћи и свега другог што старост носи лаке жртве злостављања, даје резултат само кроз благовремену, целовиту, континуирану и системску сарадњу различитих сектора, јер ниједан друштвено организован систем, ма колико формално моћан био, с овим проблемом не може да се избори сам.

Бранкица Јанковић је посебно истакла улогу медија у сузбијању насиља и објаснила да се, нажалост, овом феномену у медијима често приступа сензационалистички. Насиље над старијима се најтеже открива, рекла је државна секретарка и подсетила да су посебно угрожена групација старије жене, над којима се поред насиља спроводе и различити облици дискриминације.

– Наша обавеза као државе и Владе јесте да константно радимо на сузбијању насиља, посебно над најрањивијим друштвеним категоријама, децом и старима. Министарство рада, запошљавања и социјалне политике чини све што може и управо је, уз низ других активности, у току обука професионалаца и стручног особља у установама социјалне заштите за превенцију насиља над старијима – истакла је Бранкица Јанковић.

Државни секретар Министарства унутрашњих послова, Миодраг Миљковић, саопштио је да је у протекле три године свака трећа особа у Србији претрпела неки облик насиља, и навео да се 45 одсто злостављаних ста-

ријих особа никоме не обраћа за помоћ, а само 15 одсто њих се обрати полицији. Стана Божовић, државни секретар Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, навела је да многе банке не одобравају кредите старијим женама, као и да се особе женско пола након 35. године живота мање траже на тржишту рада.

– Насиље над старијим особама у Србији најчешће спроводе партнери и деца, односно у највећем броју случајева реч је о породичном насиљу – рекла је Стана Божовић.

Вахида Хузејровић из Словеније, консултант међународних организација које се баве ста-

рењем „Help Age Internacional“ и „Age UK“ и стручњак за ова питања у земљама западног Балкана, представила је словеначка искуства и резултате истраживања о злостављању старијих.

Када почиње старост

Према анкети коју је Црвени крст спровео међу старијим и млађим грађанима Србије, младост се код нас завршава са 41,3 године (европски просек је 40), а старост почиње са 61,1 годину (европски просек је 62). Доживљај самог себе као припадника одређене добне групе и те како може утицати на понашање (нпр. „сувише сам стар за нове технологије“ или „сувише сам млад, немам искуства“), може умањити самопоуздање и нагласити стереотипе о старијима.

Конференцију су организовали Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Републички завод за социјалну заштиту, у сарадњи са Црвеним крстом Србије. **Јелена Оцић**

ДИРЕКЦИЈА ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА ПИО НАГРАЂЕНА ЗА ХУМАНОСТ

Пример друштвене одговорности

Поводом обележавања 14. јуна – Светског дана добровољних давалаца крви, на традиционалном пријему у Свечаној сали Градске куће у Новом Саду, Дирекција ПФ ПИО и ове године је добила признање Црвеног крста „Најхуманија средина“. Као појединац награђен је Селим Хоџић, запослен у Одељењу за обраду пензија у Дирекцији ПФ ПИО, за 75 пута дату крв. Овогодишњу свечаност организовали су град Нови Сад и Црвени крст Новог Сада у сарадњи са Заводом за трансфузију крви Војводине.

– Веома ми је драго што су данас наши гости хумани људи који су преко 50, 75 или 100 пута добровољно дали крв. Састав давалаца, као и прималаца крви одговара мултинационалној средини у којој се налазимо и симболизује јединство, а ови људи представљају најбољи пример за племенитост и друштвену

Награђени Селим Хоџић (први здесна)

одговорност, који треба следити – рекао је члан Градског већа за здравство, проф. др Золтан Хорват, који је уручио признања.

Добитник „Захвалнице“ Селим Хоџић истакао је да је први пут добровољно дао крв још 1968. године када је постао пунолетан.

– Наставио сам добровољно да дајем крв и на одслужењу војног рока, а касније и преко Актива добровољних давалаца крви у Дирекцији ПФ ПИО, који је веома активан и добро ради. Планирам да дам крв још шест пута, јер толико ми је преостало до одласка у пензију – рекао је он.

Плакету за „Најхуманију средину“ у име колектива и Актива добровољних давалаца крви у Дирекцији Покрајинског фонда примио је Слободан Кабић, председник Синдиката РФ ПИО. **М. Мектеровић**

Посао за више од 2.200 незапослених

Синиша Надбантић, директор Националне службе за запошљавање, изјавио је да је Управни одбор НСЗ ове године одобрио 306 пројеката у оквиру јавних радова у Републици Србији, на којима ће посао добити 2.271 незапослени. Министарство рада, запошљавања и социјалне политике је за реализацију ових пројеката издвојило 500 милиона динара, а од тог износа 190 милиона ће бити усмерено за спровођење јавних радова кроз заједничке јавне позиве НСЗ и јединица локалне самоуправе.

Највише одобрених пројеката је из области социјалне, хуманитарне и културне делатности – на 144 пројекта биће запослено 923 лица, и из области заштите животне средине и природе – на 114 пројеката упослиће се 956 људи, док ће на 48 пројеката изградње инфраструктуре посао добити 392 незапослене особе. Сви ови радници биће ангажовани на период од шест месеци, а приоритет ће имати

Синиша Надбантић

корисници новчане социјалне помоћи, млади, они који су отпуштени као технолошки вишак, старији од 50 година, дугорочно незапослени, незапослени без квалификација или нискоквалификовани, особе са инвалидитетом, припадници ромске националности, рурално становништво, жене, избегла и расељена лица, повратници према Споразуму о реадмисији, деца без родитељског старања, жртве породичног насиља и трговине људима, самохрани родитељи и родитељи деце са сметњама у развоју.

Они који буду ангажовани на пословица јавних радова у овој години добијаће месечну зараду према степену стручне спреме. Ко има први и други степен стручне спреме примаће 23.000 динара, са трећим и четвртим степеном 25.000, а са петим, шестим и седмим степеном по 26.000 динара. Биће им плаћени и путни трошкови за долазак и одлазак са посла.

М. Мектеровић

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА ВОЈВОДИНЕ УЛАЖЕ У ИНТЕГРАЦИЈУ СТУДЕНАТА У ПРИВРЕДНИ ЖИВОТ

Спречити одлив кадрова из локала

Председник Уније послодаваца Војводине, Станко Крстин, потписао је 10. јуна, у Новом Саду, споразум о сарадњи УПВ и ЛИДЕРНЕТ-а – мреже лидера локалног одрживог развоја. У име ЛИДЕРНЕТ-а споразум је потписао Зоран Суботички, председник Управног одбора. Циљ овог споразума је заједничко деловање на реализацији пројекта „Локална академска мрежа“, који се бави интеграцијом студената у привредни и економски живот мањих места и сеоских средина из којих су отишли на студије у веће универзитетске центре у земљи или иностранству.

ЛИДЕРНЕТ је аутор овог пројекта, а основна идеја је жеља да се студенти који заврше студије у великим градовима у Србији и иностранству врате у локалне заједнице и укључе у њихову привреду и јавни живот. Наиме, према актуелним статистичким

подацима, око 85 одсто дипломаца не жели да се врати у средину из које су отишли на студије. А према подацима Националне службе за запошљавање, чак

је око 50.000 на евиденцијама НСЗ у мањим местима.

– Наша жеља је да кроз овај програм младе школоване људе упознамо са могућностима

зу података о њима. Ми у УПВ сматрамо да је једини начин за њихово запошљавање отварање нових радних места у тим срединама и на томе ћемо се убудуће ангажовати – изјавио је Станко Крстин.

Зоран Суботички је истакао да су овај програм направили како би се спречило да мања места у Србији остану без једног озбиљног интелектуалног потенцијала.

– Пројектом је предвиђено да нам први партнери у реализацији програма буду локалне самоуправе, и до сада смо га потписали са десетак општина у Војводини (Темерин, Беочин, Сремски Карловци...), али потписивањем споразума са Унијом послодаваца Војводине укључили смо и привредни и економски сектор у овај пројекат – нагласио је представник ЛИДЕРНЕТ-а.

М. Мектеровић

Зоран Суботички, Станко Крстин и Миљана Стојишић Стојановска

и када се врате, ови високообразовани млади људи у просеку чекају од једне до три године на прво запошлење, а тренутно их

њиховог ангажовања у својим локалним заједницама а, с друге стране, локалне заједнице ће тако имати једну ажурну ба-

Нове здравствене књижице

Замена папирних здравствених књижица електронским здравственим картицама почеће у јулу ове године и биће завршена до краја идуће године, најавили су директори Републичког фонда за здравствено осигурање и Завода за израду новчаница. Нова здравствена картица коштаће 500 динара и имаће рок важења десет година, а за око два милиона најсиромашнијих грађана биће потпуно бесплатна.

Пројекат замене папирних здравствених књижица обављаће се у две фазе. У првој фази, од јула до септембра, у оквиру пилот пројекта, предвиђено је издавање 80.000 електронских картица за Колубарски округ, док ће друга фаза почети од октобра ове године у целој земљи.

Након замене папирних здравствених књижица електронским више неће бити неопходно да грађани због овере књижице одлазе у филијале Републичког фонда за здравствено осигурање и преузимају маркице, што ће знатно смањити време које је одвајано за те административне послове.

„За зеленији Београд“ – 11. пут

Двадесет шестог јуна на Малом Калемегдану уручене су награде и захвалнице победницима и учесницима акције „За зеленији Београд“ коју организује ЈКП „Зеленило – Београд“.

У овој акцији већ 11 година учествује десет београдских општина на којима се бирају најуређеније зелене површине у пет категорија. Након проглашења награђених на тим општинама, изабрани су и победници на нивоу града, њих 15.

У категорији најлепше зелене површине око стамбеног објекта прво место је освојила Скупштина станара Требевићке 25 на Бановом брду, општина Чукарица. Најлепшу зелену површину око пословног простора има „Бранков бар“ у Црногорској 12, општина Савски венац. Најлепши балкон уредила је Далиборка Мишић, из улице Миладина Зарића 5, на Палилули, а најлепше

уређено школско двориште има ОШ „Вељко Дугошевић“, у улици Милана Ракића 41, на Звездари. У категорији најлепше уређеног дворишта предшколске установе прво место освојио је вртић „Горица“, Томаса Едисона 1 у Сремцици.

Признања „Најхуманија средина“

Поводом Светског дана давалаца крви, 14. јуна, у Црвеном крсту Србије председник Томислав Николић уручио је признања „Најхуманија средина“ за 2012. годину. Реч је о највишем признању у области добровољног давалаштва крви, а оно је ове године припало организацијама ЦК које су мотивисале више од пет одсто

становништва са своје територије за давање крви. Најхуманије средине за 2012. су из Пожаревца (седам одсто јединица крви у односу на број становника), Кањиже (шест одсто), затим Земуна (5,69 одсто), Бачког Петровца (5,6 одсто) и Бачке Паланке (5,35 одсто).

Светски дан давалаца крви је под мотом „Свако давање крви је поклон“ ове године обележен јубиларни десети пут, а домаћин централне манифестације био је Париз.

Закони на јавној расправи

У Дому Народне скупштине Србије 20. јуна одржано је јавно слушање Предлога закона о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалним предузећима. Јавно слушање је организовао Одбор за рад, социјална питања, друштвену укљученост и смањење сиромаштва уз подршку Програма Уједињених нација за развој (UNDP)/Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC). Учествовали су народни посланици, представници извршне власти, представници локалних самоуправа, организација цивилног друштва и међународних организација. Такође, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике одржало је 21. јуна у Палати Србија другу од четири предвиђене јавне расправе о Нацрту Закона о употреби знаковног језика, приређену превасходно за представнике медија, нарочито оних са националном фреквенцијом, којих се неке одредбе Закона посебно дотичу.

Велики одзив пензионера на „Дорћолијади 2013“

Спортске игре пензионера „Дорћолијада 2013“ одржане су 22. јуна, у организацији Удружења пензионера београдске општине Стари град. На дорћолским спортским играма пензионера, под мотом – „У здравом телу здрав дух“, учествовало је 55 екипа са 165 такмичара, из 14 општинских и других удружења пензионера. Такмичили су се пензионери Београда, Крагујевца, Ковачице, Новог Сада и други.

Надметање је реализовано на три локације, у шест спортских дисциплина (пикадо, боћање, пенали на мале голове без голмана, слободно убацивање лопте у кош, стрељаштво и шах). Иако је температура била веома висока, одзив пензионера је био велики, а постигнути су одлични спортски резултати. Најбољима су уручене златне, сребрне и бронзане медаље, а сви учесници су добили захвалнице за допринос и учешће.

Програм достојанственог рада за Србију

На 102. заседању Међународне конференције рада (МОР), одржаном у Палати нација, у Женеви, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, Зоран Мартиновић, и директорка Међународне организације рада за Европу и Азију, Сузана Хофман, потписали су 19. јуна посебан споразум о сарадњи „Програм достојанственог рада за Републику Србију 2013–2017. године“. Потписници споразума су и председник Савеза самосталних синдиката Србије, Љубисав Ор-

бовић, председник Уније послодаваца Србије, Небојша Атанацковић, и председник Уједињених гранских синдиката „Независност“, Бранислав Чанак.

Програм представља стратешко планирање сарадње МОР-а са Републиком Србијом за период 2013–2017, а припремљен је у сарадњи МОР-а, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и свих репрезентативних удружења радника и послодаваца у Србији, који су и његови потписници.

Циљ Програма је промовисање достојанственог рада у Србији, односно промовисање највиших међународних стандарда у домену рада, запошљавања и социјалне политике и њихово уграђивање у законодавство и праксу у нашој земљи. Означена су и три главна приоритета који ће одредити правац и циљ деловања помоћи МОР-а у периоду до 2017. године: јачање капацитета државних институција и социјалних партнера ради унапређења управљања тржиштем рада, повећање могућности запошљавања и јачање система социјалне заштите.

ТОС: промоција путовања кроз Србију

Туристичка организација Србије (ТОС) представила је ново издање брошуре „52 викенда у Србији“, намењене домаћим гостима и туристима из региона. Мото ове кампање је „Једно путовање безброј доживљаја – од нас за нас“.

Директорка ТОС-а, Гордана Пламенац, навела је да је у последња четири месеца, поред пораста броја страних туриста од четири одсто, за исти проценат повећан и број домаћих гостију, што се скоро није догодило. ТОС је у првих шест месеци ове године организовао бројне промоције и кон-

ференције и учествовао на међународним сајмовима и другим догађајима на којима је промовисана Србија као туристичка дестинација. Представници ТОС-а од почетка године учествовали су на око 30 сајмова, у Србију су довели око 130 новинара из најугледнијих светских медијских кућа и 50 туроператора.

Брошура „52 викенда у Србији“ биће представљена и у региону, а промоције ће бити одржане у Сегедину, Темишвару, Софији, Скопљу, Подгорици и Бањалуци.

Помоћ удружењима за заштиту животне средине

У Градској управи Крагујевца потписани су уговори о одобравању средстава удружењима у области заштите животне средине и одрживог развоја за 2013. годину. Дотације из буџета града Крагујевца у укупној вредности од близу два и по милиона динара добило је 21 удружење са територије града.

У циљу промоције заштите животне средине и одрживог развоја, удружења на територији Крагујевца током ове године имаће конкретне активности везане за заштиту природних вредности, очување биодиверзитета, умрежавање, као и за подизање свести јавности и едукацију.

Бесплатни догађаји у Београду

Пре два месеца почео је са радом портал „Улаз слободан“, својеврстан водич за бесплатне догађаје у главном граду. С обзиром на то да се у Београду готово на дневном нивоу организује значајан број догађаја за које је улаз слободан, оснивачи овог портала оценили су да би тај потенцијал престонице требало представити јавности. На интернет адреси www.ulazslobodan.rs сви заинтересовани могу да се информшу о предстојећим бесплатним догађајима који се одржавају у Београду. Најбројније су најаве културних дешавања, попут представа, филмских пројекција, фестивала, концерата, али ту су и најаве бесплатних спортских и рекреативних активности за децу и одрасле, саветовалишта и предавања на тему здравља и још много тога.

besplatni
dogadaji
u Beogradu

ULAZ
SLOBODAN

САВЕТ ЗА ПИТАЊА СТАРОСТИ И СТАРЕЊА

Рад у новом сазиву

У Републичком заводу за социјалну заштиту, 11. јуна, одржана је Конститутивна седница националног Савета за питања старости и старења у новом сазиву. Одлуком Владе Србије из априла ове године, Савет чини 20 чланова, представника више различитих ресора и организација које се баве положајем старије популације.

Саветом за питања старости и старења Републике Србије председава Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, за потпредседника је изабран др Милош Немањић, председник Геронтолошког друштва Србије, а за секретара Невена Рајковић, саветник у Републичком заводу за социјалну заштиту.

Савет у новом сазиву је усвојио Пословник о раду и Програм рада до краја 2013. У Програму је, између осталог, наведено да ће Савет предлагати мере и акције за побољшање положаја старијих и одређивати приоритете у спровођењу Националне стратегије о старењу која је 2006. усвојена за период до 2015. године.

Да подсетимо, према Одлуци о образовању, Савет разматра питања старења, друштвеног и економског положаја старих особа, могућности коришћења њихових радних и стваралачких потенцијала и учешћа у развоју друштва, привредном и јавном животу.

Бранкица Јанковић
и др Милош Немањић

Као саветодавно тело Владе, Савет покреће иницијативе за унапређење сарадње са државним органима, стручним, хуманитарним и струковним организацијама и удружењима ради побољшања квалитета живота у старости, разматра питања унапређења научних и стручних дисциплина у области геронтологије, покреће иницијативе за измене и допуне прописа који регулишу питања од значаја за социјалну сигурност и квалитет живота у старости и предлаже унапређивање и усмеравање међународне сарадње у овој области. Савет у новом сазиву има задатке усмерене на

побољшање положаја старијих, подстицање и развијање међугенерациске солидарности, сузбијање дискриминације и смањење сиромаштва старијих, као и на унапређење њихове здравствене и социјалне заштите.

Савет за питања старости и старења основала је Влада Републике Србије у октобру 2007. године, као њено стручно саветодавно тело које се бави унапређењем положаја старијих. Савет прати и спровођење националних политика у вези са старијом популацијом и усаглашава их са међународним политикама и стратегијама. **Ј. Оцић**

ИЗ КОМОРЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Почело издавање лиценци

– Поступак лиценцирања је отпочео и ми смо спремни за тај процес јер је 22. маја ступио на снагу Правилник о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити. За сада смо дали једно уверење из регистра које Комора води о лиценцираним стручним радницима, а очекујемо да велики број људи током лета, до јесени, припреми сву потребну документацију за добијање лиценци – рекла је за „Глас осигураника“ о лиценцирању социјалних радника Србијанка Ђорђевић, директорка Коморе социјалне заштите.

Она објашњава да се дуго чекало на израду правилника, који је коначно ступио на снагу, а још преостаје да у „Службеном гласнику“ буде објављен ценовник за висину накнада за издавање лиценце и упис у регистар чланова Коморе. Када и то буде завр-

шено, око 2.200 до 2.500 стручних радника из области социјалне заштите до краја ове и почетка следеће године требало би да добије лиценцу за рад. Директорка Коморе каже да је тај број стручних радника променљив, и истиче да је врло значајно што су стандардизоване услуге које се пружају.

– Сада први пут имамо да су и званично изједначени приватни, цивилни и владин сектор, јер сви подлежу обавези лиценцирања – како организације, односно пружаоци услуга, тако и професионалци. Стандарди су прописали број стручних радника потребних за одређену услугу и то је оно испод чега не може да се иде. То је минимум који гарантује држава, а они који не задовољавају те услове, неће моћи да добију лиценцу за рад, као ни организација – истиче директорка Ђорђевић.

Сви стручни радници ће морати да имају лиценце за послове који предвиђају лиценцираног радника. У овом тренутку то је диплома о стеченом звању и потврда о акредитованом програму који је релевантан за конкретан посао, уз годину дана радног искуства у социјалној заштити. Ова одредба односи се на све оне који су у овој области запослени закључно са 22. мајем ове године.

– Сви они који су се запослили после 22. маја или ће се тек запослити, имаће обавезу полагања испита за лиценцу, док ће они који је сада добију имати лиценцу која важи шест година. За то време мораће да скупе по 120 бодова да би могли да конкуришу за њено обнављање. Бодови се сакупљају на различите начине, али углавном кроз лично усавршавање. Оно се огледа кроз специјалистичке и

друге студије, кроз разне едукације или публикавање радова у стручним часописима – каже Србијанка Ђорђевић.

Праћење прикупљених бодова водиће стручне службе Коморе социјалне заштите, а Правилник предвиђа да стручни радници на крају сваке године добију извештај о броју прикупљених бодова. Директорка Ђорђевић наглашава да издавање лиценци није помодарство, већ потреба јер, како каже, живимо у брзом времену у коме се знања стечена на основним студијама брзо превазилазе.

Љиљана Миленковић

Важан за живот у трећем добу

Половином јуна 2011. године у оквиру Геронтолошког центра Београд почео је са радом Информативни центар за старија лица. Овај инфо центар од почетка је намењен старијим суграђанима и члановима њихових породица који живе на територији Републике Србије, а улога му је да пружи релевантне информације из различитих области које су од значаја за живот старијих.

Информативни центар за старије смештен је у улици Краљице Наталије 52, а бесплатним телефонским позивом на број 0800 115 116, радним данима од 8 до 20 часова и суботом од 8 до 13 часова, старији суграђани могу да добију информације из различитих области које су важне за живот у трећем добу, као што су социјална и здравствена заштита, пензијско и инвалидско осигурање, образовање, култура, услуге које се пружају на нивоу локалне самоуправе, комуналних и других служби итд.

Како су нам рекли у Инфо центру, број корисника варира, нешто је више позива у зимским месецима, али их у просеку буде

око 400 на месечном нивоу. Већина корисника се интересује за питања из области социјалне заштите, највише за смештај у дом и помоћ у кући, затим следе питања из области здравствене заштите и остала. Све чешће се јављају и корисници који су усамљени и само желе са неким да

попричају, кажу у Информативном центру.

Поред тога, у оквиру Инфо центра постоји и Саветовалиште где се четвртом од 10 до 15 часова путем телефона или непосредно могу добити информације и савети, или одслушати неко од предавања које држе

правници, психолози, лекари и дијететичари Геронтолошког центра или други стручњаци. Сваког првог четвртка у месецу старијима је на располагању бесплатно правно саветовалиште, сваког другог психолошко саветовалиште, сваког трећег четвртка могу добити лекарске савете, док је сваки четврти четвртак у месецу резервисан за саветовалиште о исхрани.

У Инфо центру кажу да је, што се тиче Саветовалишта, свака област веома атрактивна за њихове кориснике јер бирају теме које их интересују и представљају их тако да им буде занимљиво, па постоји веће интересовање него што простор Саветовалишта може да прими. Највећа заинтересованост је ипак за Психолошко саветовалиште и Саветовалиште о исхрани.

О неопходности оваквих центара намењених старијима сувишно је говорити, а податак да је у току две године рада услуге Информативног центра за старије потражило више од осам и по хиљада корисника показује да је он више него испунио своју сврху.

В. Кадиф

СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Критеријуми за пријем нових чланова

На недавно одржаној седници Извршног одбора Савеза пензионера Војводине прихваћена је Информација о расподели средстава за рехабилитацију и опоравак пензионера у 2013. години, а потврђена је и Одлука о расподели средстава по Финансијском плану Савеза за 2013. годину.

Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, информисао је чланове ИО о допуни Иницијативе за покретање поступка за оцену уставности члана 21 Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему Уставном суду Србије, којим се, по мишљењу чланова СПВ, нарушава економска сигурност и социјални положај пензионера.

На седници је одлучено и да се Споразум о сарадњи општинског, градског и гранског удружења пензионера са другим пензионерским организацијама достави као огледни примерак свим организационим јединицама, као критеријум за пријем нових чланова у Савез.

Истовремено је прихваћен захтев Градског удружења свих пензионера Панчева за пријем у Савез пензионера Војводине.

Д. Кораћ

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Матица социјалног предузетништва

У јулу расподела 470 милиона динара бесповратних средстава за побољшање услова рада у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ

Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Републике Србије, у којих 38 чланица ради око 2.400 запослених, од тога 1.455 особа са инвалидитетом, одржало је 21. јуна у Геронтолошком центру у Новом Саду редовну годишњу седницу Скупштине. Осим представника 34 предузећа, седници су присуствовали и гости и пословни сарадници: Татјана Пријић, руководилац Групе за заштиту ОСИ у Сектору за заштиту ОСИ, и Вера Пешут из Сектора за запошљавање у Министарству рада, запошљавања и со-

та виде и кроз систем јавних набавки тако што би држава, кроз примену члана 8 Закона о јавним набавкама – који говори о резервисаним јавним набавкама, део својих јавних набавки на одређени начин у наредном периоду усмерила на ова предузећа.

На Скупштини су се чуле и похвале упућене Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, између осталог и због тога што је Законом о изменама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању ОСИ од 16. априла квалитетније него у претходним решењима регу-

повољније законско решење Мирјана Пантелић, секретар УИПС-а.

Вера Пешут из Министарства рада, запошљавања и социјалне политике известила је о динамици реализације Јавног позива за доделу бесповратних средстава за побољшање услова рада у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом у 2013. години. Она је том приликом најавила да ће се одлука о расподели фонда од укупно 470 милиона динара издвојених за ову намену донети у јулу ове године.

Руководство УИПС-а на Скупштини

Признање Вери Пешут

цијалне политике, Јасмина Станић, саветница за област запошљавања ОСИ у Покрајинском секретаријату за привреду, запошљавање и равноправност полова, Радојица Сворцан из Градске управе града Београда и Тихомир Николић, председник Скупштине ДЕС-а Нови Сад, одборник и председник Градског одбора ПУПС-а у Новом Саду.

На Скупштини се говорило о томе шта је УИПС урадио у претходном периоду, али је значајан простор остављен и предузећима да изнесу појединачне проблеме. Истакнуто је да је у последњих десет година уочљив велики позитиван помак у раду ових предузећа – највише у области професионалне рехабилитације ОСИ, што је добрим делом резултат улагања државе у њих, па се она све више и окрећу ка тој сфери свог деловања. Чланице УИПС-а своју шансу за веће запошљавање ОСИ, као и за повећање обима посла и веће запошљавање својих капацитета-

лисане област рефундација зарада за особе са инвалидитетом.

– По претходном законском решењу, део наших предузећа која су се нашла у тешкоћама и нису редовно исплаћивала зараде, није из тог разлога добијао ни рефундације зарада за своје запослене ОСИ, па им је то додатно отежавало пословање. По том питању остварили смо одличну сарадњу са Министарством и успели смо да се договоримо да рефундација у изменама Закона добије карактер субвенције за зараде ОСИ, те ће на тај начин средства редовно пристизати на рачун предузећа. Посебно нас је обрадовало што је тај износ и повећан. Наиме, субвенција сада износи 75 одсто укупних трошкова зараде запослених ОСИ – са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од износа минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду – ближе је објаснила

С друге стране, Татјана Пријић је наговестила да ће ова предузећа имати своје место и у Закону о социјалном предузетништву, пошто је уочена њихова значајна улога у запошљавању, али и у професионалној рехабилитацији ОСИ. Пријић је позвала чланице УИПС-а да се на том плану повежу и са локалним самоуправама, ресорним министарством, установама социјалне заштите и онима које се баве проблемима особа са инвалидитетом, синдикатима итд. Бранко Вељовић, председник Управног одбора УИПС-а, рекао је да су предузећа у саставу овог удружења профитна, али са наглашеном социјалном одговорношћу, и као таква она могу бити матица социјалног предузетништва.

На крају скупа Драгиша Марковић, председник Скупштине УИПС-а, доделио је годишње награде и признања ове организације најбољима у претходном периоду.

М. Мектеровић

„Сврљижанка” – носилац развоја

Тридесет задругара из сврљишке општине удружило је свој капитал и на оснивачкој Скупштини, 7. јуна, формирало задругу „Сврљижанка”. Скупштину вођара, пчелара и сточара водиће Саша Рашић, инжењер пољопривреде, а место директора припало је Марку Младеновићу, дипломираном економисти, иначе актуелном помоћнику председника општине Сврљиг.

Младеновић истиче да је циљ удруживања задругара јасан: задруга ће бити носилац развоја аграра на локалном нивоу, јер је и стратешко опредељење општине пољопривреда, уз економско оснаживање индивидуалних произвођача. Стручна помоћ је неопходна у свим фазама – од саме производње па до пласмана производа, а ту је и аплицирање код разних институција за различита подстицајна средства у задругарству. Удружење пружа и могућност да се прате све новине у раду и развоју задругарства у Србији.

Пуну подршку задругарима дали су локална самоуправа и Задружни савез Србије. Милија Милетић, председник општине Свр-

љиг, такође наглашава да без задругарства нема развоја пољопривреде у овом крају са 2.400 регистрованих пољопривредних газдинстава. Поред едукације и набавке репроматеријала за задругаре, „Сврљижанка” ће учествовати у пројектима као партнер општине и моћи ће да користи средства из предприступних фондова Европске уније.

Оснивачкој скупштини „Сврљижанке” присуствовао је и Никола Михаиловић, председник Задружног савеза Србије, који је истакао да без јединства и узајамне подршке нема ни задруге и задругара. У том смислу, новоформираној задрузи у Сврљигу Михаиловић је обећао помоћ Задружног савеза Србије.

С. Ђорђевић

УЖИЦЕ – ТУЗЛА

Корист од отпада

У оквиру Програма прекограничне сарадње између Србије и Босне и Херцеговине, на подручју Златиборског округа организован је велики број успешних активности. Таква је и акција „Успостављање система примарне селекције отпада у школама Ужица и Тузле” која ће трајати 15 месеци.

Пројекат, чији је слоган „Одговорни данас – одрживи сутра”, треба да допринесе унапређењу животне средине у прекограничном подручју Србије и Босне и Херцеговине. Вредност пројекта је преко 317.000 евра, а у њему учествује по 14 школа из Ужица и Тузле. Подршка је стигла од ресорних министарстава Републике Србије и ИПА фонда Европске уније.

У сарадњи са ужичком Регионалном развојном агенцијом „Златибор” и Удружењем наставника „Опстанак” и тузланским Центром за екологију и енергију, пројекат ре-

ализују комунална предузећа Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко” у Ужицу и ЈКП „Комуналац” у Тузли.

Циљ пројекта је допринос унапређењу животне средине у прекограничном подручју јачањем инфраструктурних, техничких и кадровских капацитета за примарну селекцију отпада на територији Ужица и Тузле, и успостављање прекограничне сарадње међу ученицима, школама, комуналним предузећима и локалним самоуправама.

М. Павловић

ПРВИ РОМСКИ ЦЕНТАР
ЗА РЕЦИКЛАЖУ У СРБИЈИ

Сакупљачи ускоро и прерађивачи

Иницијативу Федерације Рома Србије да се у неколико градова отворе центри за рециклажу који ће запошљавати припаднике те заједнице помогла је држава, а у овај пројекат већ се укључују и локалне самоуправе у срединама где ће он бити реализован.

У Кикинди ће овог лета бити успостављен такав Центар за рециклажу, први у Србији, захваљујући кикиндској општини која је за ту намену уступила један део некадашње касарне. У почетку ће у Центру бити запослено двадесетак Рома, а они ће поред сакупљања ускоро и прерађивати пластичну и ПЕТ амбалажу.

С. Завишић

Мириси баште и липе

Динстана боранија

Састојци: 500 г бораније, 2 парадајза, 1 тиквица, црни лук, 2-3 чена белог лука, лист першуна и босиљка, уље, со, бибер.

Начин припреме: боранију очистити, опрати и преполовити. На уљу издинстати исецкан црни лук. Парадајз и тиквицу опрати, очистити и исецкати на коцкице, бели лук ситно исецкати, и све то додати издинстаном црном луку. Динстати још неколико минута да пусти сок. Додати боранију и подлити са мало топле воде. Динстати 30-ак

минута, док боранија не омекша. Додати со, бибер, сецкани лист першуна и босиљка.

Напомена: овако динстана боранија се може и запећи ако се пребаци у одговарајући суд и прелије са 2-3 јајета умућена са чашом павлаке или јогурта. Пећи око 15 минута у рерни загрејаној на 200 степени да лепо порумени.

Пљескавице од тиквица

Састојци: 2-3 тиквице, 2-3 јајета, 150 г тврдог белог сира, режањ сланине, чен белог лука, першунов лист, бибер, мало соли, 1 дл јогурта, брашна по потреби, пола прашка за пециво, уље за пржење.

Начин припреме: тиквице ољуштити и изрендати. Мало их посолити и оставити пар минута, а затим оцедити рукама и пребацити у другу посуду. Умутити јаја, сир уситнити, сланину исећи на ситне коцкице, першунов лист и бели лук ситно исецкати. Све то, као и остале састојке, додати тиквицама. Брашна додати толико да буде довољно густо да се вади кашиком и све сјединити да буде компактна маса. Загрејати уље, кашиком водити пљескавице и пржити на врелом уљу, с једне и друге стране, да постану златно жуте. За окретање пљескавица користити кашику за окретање или виљушку.

Напомена: ове пљескавице уз салату могу бити лаган оброк.

Крутони од старог хлеба

Састојци: 2-3 парчета старог хлеба, чен белог лука, гранчица зачинског биља – першун, босиљак, нана, маслиново уље.

Начин припреме: хлеб исећи на коцкице око 1 цм. На уљу кратко пропржити крупно исечен бели лук и гранчицу зачинског биља. Извадити из тигања. Убацити коцкице хлеба, непрестано мешајући да се добро обложе уљем и да добију златну боју и постану хрскаве. Припремити кухињски папир на који треба извадити хлеб да би упио вишак уља.

Прилог од тиквица

Састојци: 3 тиквице, 3 парадајза, црни лук, два чена белог лука, шоља густог сока парадајза, лист першуна и босиљка, со, бибер, наврх кашичице шећера, 2 кашике густина, уље.

Начин припреме: црни и бели лук очистити и ситно исецкати и пропржити на уљу. Ољуштити тиквице и исећи их на коцке, као и парадајз, и све додати луку. Смањити температуру и динстати 10-ак минута. Додати пола сока парадајза и мало шећера и динстати још 10-15 минута. У остатку сока размутити густин или брашно и додати га уз мешање. Пустити да крчка пар минута, па додати по укусу со, бибер и ситно исецкан лист першуна и босиљка.

Лековито биље

Липа

У нашим крајевима расте неколико врста липе: сребрна, великолисна, ситнолисна. Липа је листопадно дрво са великом и густом крошњом, може да опстане деценијама, чак вековима. Цвета крајем маја и почетком јуна, пријатног је мириса.

Цвет липе се бере чим почне да се отвара, односно цвета. Бере се у јутарњим сатима чим прође роса, а пре јаког сунца. У цвету има витамина Це и танина. Најчешће се користи за справљање чаја против грчева, против прекомерног знојења, за општање, против кашља, прехладе. Цветови се суше у хладу, на прозрачном месту где има струјања ваздуха. Веома је популаран и здрав и липов мед.

Поред цвета липе користи се и кора, и то њен унутрашњи део, нарочито код проблема са јетром, каменом у жучи и надимањем, јер делује као благи колеретик, односно утиче на обнављање јетре.

Чај од коре липе: 40 г коре ситно исецкати и кувати у литру воде, док не уври до пола. Пити две шоље на дан. **Чај од цвета липе:** кашику осушених цветова прелити шољом кипуће воде. Поклопити и оставити пет минута. Процедити и по жељи засладити медом од липе.

Салата од бораније

Састојци: 1 кг зелене бораније, 3 чена белог лука, лист першуна, со, бибер, уље, сок од лимуна.

Начин припреме: боранију опрати, одсећи крајеве, исећи на мање делове и скувати у одговарајућој количини воде. Скувану бо-

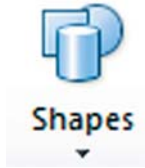

ранију изручити у цедаљку и прелити млазом хладне воде, а затим ставити у чинију за салату. Додати ситно сецкан бели лук и першун, со, бибер, уље и сок од лимуна. Лагано измеши и оставити у фрижидер до служења.

Припремила: Софија Доминиковић

Основни Office Toolbar (14)

Убацавање готових објеката

Палета **Shapes** састоји се из иконица које представљају разне облике које можемо да убацимо у текст. Стрелице, облаци и звезде увек могу наћи широку примену у документима које радимо. Када кликнемо на доњу стрелицу палете **Shapes**, појавиће се прозор који се састоји из галерије следећих наслова:

Галерија	Име	Користи се за:
	Recently Used Shape	најчешће коришћени облици;
	Lines	линије;
	Basic Shapes	основни облици;
	Block Arrows	стрелице;
	Flowchart	блок дијаграми;
	Callouts	облачићи;
	Stars and Banners	звезде и банери.

Поступак убацавања готових објеката је:

1. кликнемо на икону **Shapes**;
2. изаберемо објекат који желимо да убацимо у текст;
3. курсор миша (крстић) доведемо на место у тексту где желимо да убацимо објекат;
4. држањем левог тастера и повлачењем миша приказујемо објекат на жељеној позицији.

Када кликнемо (маркирамо) објекат на насловној линији, појавиће се **Drawing Tools** који се састоји из опције **Format**.

Опција Format

Користимо је за форматирање убачених облика. Састоји се из палета:

1. **Paleta Insert Shapes** – користимо је за убацавање готових облика (**Insert Shapes**), промену убачених облика (**Edit Shape**) и убацавање текст бокса (**Text Box**);
2. **Paleta Shape Styles** – користимо је за промену стила и боје стила приказивања позадине облика (**Shape Styles**), бојење позадине облика (**Shape Fill**), одређивање боје, ширине и стила линије ивица облика (**Shape Outline**), као и за промену облика (**Change shape**);
3. **Shadow Effects** – примена визуелних ефеката (постављање и померање сенке, рефлексција...);
4. **3-D Effects** – примена визуелних 3-Д ефеката;
5. **Paleta Arrange** – активира се када имамо више од једног објекта и користимо је за постављање објекта на жељену позицију у тексту (**Position**), постављање објекта на разне позиције у тексту (**Wrap Text**), постављање селектованог објекта испред свих осталих објеката (**Bring Forward**), постављање селектованог објекта иза свих осталих објеката (**Send Backward**), поравнање ивица више селектованих објеката (**Align**), груписање објеката тако да се они могу посматрати као један (**Group**) и ротирање селектованог објекта (**Rotate**);
6. **Paleta Size** – користимо је за подешавање висине (**Shape Height**) и ширине (**Shape Width**) облика.

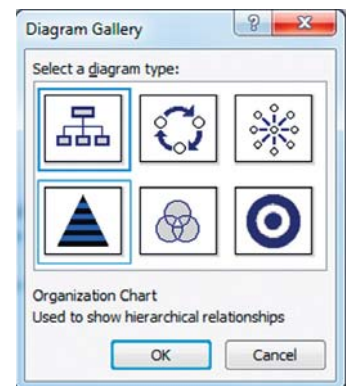
Убацавање SmartArt графике

SmartArt графику користимо да бисмо илустровали процесе хијерархије. Поступак за убацавање **SmartArt** графике је:

1. курсор миша доведемо на позицију где желимо да убацимо графику;
2. кликнемо на икону **SmartArt**;
3. кликнемо на жељену **SmartArt** графику;
4. кликнемо на дугме **OK**.

Када кликнемо (маркирамо) **SmartArt** графику, на насловној линији појавиће се:

1. **Organization Chart Tools** који се састоји из опције **Format** за дијаграм **Organization Chart**;

2. **Diagram Tools** који се састоје из опције **Format** за дијаграме **Cycle, Radial, Pyramid, Venn** и **Target**.

Опција Format

Користимо је за дизајнирање **SmartArt** графике. Састоји се из следећих палета:

1. **Paleta Layout** – користимо је за додавање облика истог стила **SmartArt** графици у зависности од изабране графике – промену приказа гране нижег нивоа за селектовани облик, повећање нивоа у хијерархији селектованог облика, смањење нивоа у хијерархији селектованог облика, промену смера облику **SmartArt** графике удесно или улево итд.;
2. **Paleta Styles** – користимо је за избор стила који желимо да додамо одређеној категорији **SmartArt** графике из галерије стилова (**Diagram Styles**), избор боје позадине маркираних делова графике (**Shape Fill**), избор стила, дебљине и боје оквира маркираних делова графике (**Shape Outline**), као и за промену врсте **SmartArt** графике (**Change To**);
3. **Shadow Effects** – примена визуелних ефеката на **SmartArt** графику (постављање и померање сенке, рефлексција...);
4. **3-D Effects** – примена визуелних 3-Д ефеката на **SmartArt** графику;
5. **Paleta Arrange** – активира се када имамо више од једног објекта и користимо је за постављање објекта на жељену позицију у тексту (**Position**), постављање објекта на разне позиције у тексту (**Wrap Text**), постављање селектованог објекта испред свих осталих објеката (**Bring Forward**), постављање селектованог објекта иза свих осталих објеката (**Send Backward**), поравнање ивица више селектованих објеката (**Align**) и груписање објеката тако да се они могу посматрати као један (**Group**);
6. **Paleta Size** – користимо је за подешавање висине (**Height**) и ширине (**Width**) **SmartArt** графика.

Предраг Јовановић

Наставиће се

СКУПШТИНА САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ

Сарадњом до бољег положаја

Скупштини СИР Војводине, одржаној недавно на Андrevљу, поред председника општинских организација инвалида рада из Покрајине присуствовали су и гости, Слободан Гамбер, помоћник директора Покрајинског фонда ПИО, Божи-

Председница Савеза инвалида рада Војводине, Стана Свиларов, поздрављајући чланове и госте истакла је добру сарадњу Савеза са Покрајинским фондом ПИО, са Савезом пензионера Војводине, као и са Савезом самосталних синдиката Војводине,

о потреби да се помогне социјално најугроженијим члановима, као и о свом личном ангажовању приликом предлагања измена и допуна Закона о раду, Закона о здравственој заштити и Закона о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

Милан Ненадић из СПВ је говорио о унапређењу сарадње два савеза, поготово на побољшању положаја инвалидских пензионера, док је Станко Нимчевић, излажући о запошљавању инвалида рада, као добар пример истакао Суботицу.

На Скупштини су усвојени Извештај о раду и Извештај о финансијско-материјалном пословању Савеза за 2012, као и Финансијски план и Програм и План рада СИР Војводине за ову годину.

На седници на Андrevљу се, између осталог, могло чути да је један од највећих проблема са којим се суочавају председници ОО инвалида рада на терену тежак положај чланова са делимичном инвалидском пензијом, којих је у Војводини готово 8.000, и да се мора наставити са захтевима према законодавцу да се они изједначе са осталим инвалидима рада.

Закључујући седницу Скупштине, Стана Свиларов је нагласила да ће се наставити са праћењем примене Закона о рехабилитацији и запошљавању ОСИ, као и са активностима на решавању статуса инвалида рада са делимичном инвалидском пензијом. Она је подсетила да ће се и ове године обележити 3. децембар – Међународни дан особа са инвалидитетом и најавила одржавање планиране летње ликовне колоније.

Драган Кораћ

дар Цекић, председник СИР Србије, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије и председник ООИР Суботица, Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, и Неђа Радмиловић, почасни члан СИР Војводине.

са којима сарађује на заштити интереса инвалида рада који су у радном односу.

Бождар Цекић је говорио о доброј сарадњи два савеза инвалида рада, о нужности планирања пројеката као главних извора финансирања активности организација,

ПОЖЕГА

Роми активни у ужичком крају

Бројним разноврсним активностима, Роми пожешке општине скренули су на себе пажњу и шире јавности. По многим акцијама убрајају их у најактивније у ужичком крају, а главни задатак свих тих активности је да се припадници ове националне мањине укључе у друштвени живот средине у којој живе. Млади су покретачка снага, али у највећем броју акција учествују и старији да би лакше

остварили своја права у општинској самоуправи.

Веома успешно раде на здравственом просвећивању и на образовању, али не заборављају ни акције из области културе и забаве. Пожешки Роми традиционално имају током године више значајних датума које достојно и редовно обележавају. Највише њих обележава Никољдан, затим Ђурђевдан, а значајан је и „Ромски

бал“, који се однедавно одржава под називом „Вече доброг расположења“.

Ненадмашна је ипак Бибија, заједничка слава свих Рома. Ове године домаћини славе били су Драган Васовић Бебе и његов син Војкан, а славу је преузео нови домаћин Бобан Васовић који ће своју гостопримљивост показати следеће године.

М. Павловић

Потребни бољи услови

Скоро једну трећину становништва Косовске Митровице чине пензионери. У граду на Ибру, у северном српском делу Косовске Митровице има 3.600 пензионера и они су најсталнији житељи града, с обзиром на то да од скромних пензија не могу себи ни одмор да приуште и негде оду. Најомиљеније састајалиште митровачких пензионера је на Тргу браће Милић, у непосредној близини главног градског моста на Ибру, где са унучићима, уз шах, хранење голубова и дружење, проводе време.

Пензионери у Митровици немају простор за забаву, осим скромне и дотрајале просторије у оронолој згради између Комерцијалне банке и Трга Шумадије где им је администрација. Све просторије и објекти које су пензионери имали остали су у јужном делу Косовске Митровице. Сада су у нужном

простору оронеле зграде, а само 1.000 пензионера плаћа редовно годишњу чланарину од 200 динара, те од тих скромних средстава мало коме могу да помогну.

– Општина нам је за 2012. годину издвојила 200.000 динара, али и то је недовољно

да се нешто више учини у побољшању стандарда најстаријих. Имамо стална обећања од њих да ће нам више помоћи али све остаје на томе – каже председник Удружења пензионера СО Косовска Митровица, Александар Бабинчев.

У скромним и дотрајалим просторијама где се окупљају пензионери једино је велика љубазност и солидарност дојучерашњих радника. Административне и послове рачуноводства у удружењу волонтерски обавља Емина Влаховић.

Редовним члановима прошле године су обезбеђене намирнице, а 50

одсто од цене је авансирало удружење. Током ове године организована је набавка сухомеснатих производа уз плаћање у три месечне рате. И поред недостатка средстава, удружење се труди да помогне највише што може.

З. Влашковић

РУМА

Сликари у ГЦ „Срем”

У Геронтолошком центру „Срем” у Руми одржана је 15. сликарска колонија, на којој је учествовало шеснаест уметника из овог места и Сремске Митровице. Колонију под називом „Мајско сунце” румска установа је организовала да би стара лица која у њој бораве могла

да прате стварање уметничких дела.

Геронтолошки центар је и овога пута уметницима обезбедио материјал за рад, а они су, по традицији, тој установи поклонили слике које ће красити њене просторије.

Д. Р.

КИЛОГРАМИ КАО БОЛЕСТ

Спорни залогаји

Опречна реаговања на ново дефинисање гојазности од стране Америчке медицинске асоцијације

Ствар је сада комплетирана. Лекови траже болест, болести траже лек. Овако др Дејвид Кац из Истраживачког центра америчког универзитета Јејл коментарише занимљиву коинциденцију и једну одлуку која је не само у стручним круговима, већ и у широј јавности САД, изазвала жустре и опречне реакције.

У конкретном случају, имамо „белвик“, препарат против гојазности који се са одобрењем Америчке управе за храну и лекове управо појавио на тржишту, а у исто време добили смо и озваничење бо-

лице на приступ гојазности. Ту само по себи ништа није спорно.

Циљ и јесте био да се дође до нових спознаја у превенцији и лечењу у ситуацији када је 30 одсто Американаца гојазно, а још 30 одсто има прекомерну тежину. Да ли то, међутим, значи да сада све њих треба прогласити за болеснике, поставља се питање у стручним расправама и на интернет форумима, поводом одлуке АМА.

Наравно да не, сви ће рећи, а цитирани др Дејвид Кац у тексту у интернет часопису „Хафингтон пост“, у овом потезу види дугу

драстичне, по живот опасне последице и не постоје таблете које у таквој ситуацији могу да помогну, тако и код гојазности можемо да говоримо о дављењу у калоријама. Стога, много би делотворније било размислити како да се броколи учини доступнијим онима који знају само за брзу храну, уместо што им се олакшава приступ фармаколошким или хируршким решењима, закључује Кац.

Поента свакако није у „таблетизацији“ проблема. Суштински, одлука лекарског удружења требало би да омогући издашније финансирање истраживачких пројеката и нових продора у комплексно питање узрока који су довели до запањујућег процента људи потпуно деформисаних масним наслагама. Мада највидљивији, естетски аспект ту долази на крају приче.

Јер, чак и ако се негира поставка да прекомерни килограми непосредно представљају болест, нико не може да опсори да су фактор ризика за читав низ дијагноза и, сматра се, директно или индиректно у вези са настанком више десетина разних обољења (дијабетес два, болести срца и крвних судова, органа за варење, поремећај метаболизма, депресија, само су нека од најпознатијих).

Дуго се сматрало да је вишак килограма искључиво лични проблем, плод недостатка воље и самоконтроле. Гојазне особе су биле погођене и осећањем кривице, изложене подсмеху, обележене. Сад се такав приступ суштински мења.

Стављањем гојазности у раван званично признате медицинске категорије, те особе добијају другачији, равноправнији третман, а уједно би и лекари требало да буду подстакнути да се подробније баве тегобама ових пацијената. Рачуна се, наиме, да ће доћи до знатних помака и унапређења у здравственом осигурању и да ће се проширити број покривених услуга. То се управо односи на нутриционисте и сродне струке које осигурање досад није признавало.

А све ће то на крају крајева водити правилнијем усмеравању средстава и уштедама имајући у виду да трошкови за лечење разних болести које настају као последица гојазности годишње у САД прелазе 200 милијарди долара. Проблем, дакако, није само амерички. У свету је данас гојазно 1,4 милијарде људи.

У тој бројци учествује, сразмерно, и наша земља. Србија спада међу посебно угрожене земље, стоји званичан податак. Више од половине одраслих има проблем прекомерне ухрањености, а чак петина спада у категорију гојазних. Каква иронија.

Д. Драгић

лести. Гојазност је као таква верификована средином јуна, на годишњем састанку Америчке медицинске асоцијације (АМА) у Чикагу.

Овај декларисани став најутицајније и најмасовније здравствене групације у Америци, која окупује лекаре и студенте медицине, а бави се практичним и стратешким питањима здравствене делатности, имаће, по општем мишљењу, далекосежне после-

руку свемоћне фармакоиндустрије и тиме отворен простор за злоупотребе.

Другим речима, ако се нешто прогласи за болест, онда је логично да мора да се понуди и лек. Гојазност, пак, може да буде легитимно медицинско стање, а да није болест, тврди овај специјалиста за питања исхране и даје сликовито поређење са дављењем.

Као што и потпуно здрав организам, уколико је предуго под водом, без кисеоника, трпи

Играње на сигурно

Најављене промене више личе на континуитет него на заокрет, а оно што је ново почеће да важи тек од 2025.

У Француској је средином јуна лансирана нова реформа пензијског система, трећа у последње две деценије. Није дошла као изненађење јер је већ дуго у најави, а по свему судећи више је резултат спољног притиска него унутрашње принуде.

Европска комисија и министри финансија Европске уније већ одавно од Париза траже да национални пензијски систем – његов део који се односи на пензије запослених у јавном (државном) сектору, преуреди, како због укупне фискалне стабилности, тако и због зјапеће рупе у том пензијском фонду која ће према садашњим прорачунима до 2020. достићи око 20 милијарди евра.

Али садашњи француски председник, социјалиста Франсоа Оланд, сматра да његова земља то треба да решава сопственим темпом, а не да јој темпо „диктира Брисел“. Он сигурно зна да је проблем већи него што га представља својим бирачима, а „играње на сигурно“ у пензијској реформи свакако је један од начина да донекле бар заустави пад сопствене популарности због неиспуњеног главног обећања из предизборне кампање: да ће смањити веома високу незапосленост.

Француска, друга по снази економија Европске уније, већ дуго је у стању „плитке“ рецесије из које не успева да пронађе излаз, што смањује и њен утицај у европским и светским пословима. Смањивање међународне конкурентности је други нежељени резултат оваквог стања.

Мере које су најављене као реформске сигурно ће разочарати челнике у Бриселу који су тражили генерални ремонт, а добили само преправке, толико мале да многи експерти сматрају да уствари и није реч о некој реформи.

Оланд је одбацио предлоге да се, као и у већини ЕУ зема-

ља, најпре иде на повећање старосне границе за престанак активног рада и одлазак у пуну пензију. Она у Француској остаје на прилично ниској граници од 62 године (док је комшије Немци, на пример, померају на 67). Оланд каже да је оно што је у том погледу 2010. променио његов претходник Никола Саркози довољно.

даваца. То је у Француској врућ кромпир, јер се првима пензија одређује на основу просека завршних шест плата, а другима је основа просек у последњих 25 година. Више се, дакле, исплати бити државни намештеник, бар кад је о пензији реч.

Остају и специјални случајеви у којима неко у пензију може да оде и са 52 године. И у овом по-

ност дата је и Шпанији, Пољској и последњих месеци фискално такође заљуљаној Словенији).

За најновију реформу Оланд тражи сагласност синдиката, увек спремних да штрајкују и демонстрирају у одбрану постојећих пензијских права, као и послодаваца. Најавио је, међутим, да њихова мишљења неће бити обавезујућа, већ ће само бити узета

Шта се мења? Они који су рођени између 1962. и 1966. мораће за пуну пензију да остваре радни стаж од 41,5 година, а за оне који су на свет дошли после 1966, граница ће бити 44. Али тек од 2025.

Доприноси пензијском фонду ће се у наредне четири године повећавати за симболичних 0,1 одсто по години. Неће бити усклађивања методологије за израчунавање пензија за запослене у државном сектору и оних који раде код приватних посло-

гледу Оланд сматра да је Саркози увео довољно ограничења.

Занимљиво је ипак да су сами Французи изгледа за дубљи захват. Истраживање јавног мњења спроведено у мају показало је да је за „суштинску реформу“ чак 64 одсто грађана, који при том оцењују да је оно што предузима влада сувише споро.

Француска је од Брисела иначе добила додатних пет година да свој дефицит сведе на ЕУ стандард од три одсто бруто друштвеног производа (та погод-

у обзир. Нацрт новог пензијског закона и јавна расправа о њему најављују се за септембар.

Француска економија, чији је укупни обим два билиона (хиљада милијарди) евра, прошле године није остварила никакав раст, а ове године ће бити у минусу за додуше минималних, али као тренд веома забрињавајућих 0,1 одсто. Тренутна стопа незапослености је нешто изнад 10 одсто, а међу младима без посла је сваки четврти.

М. Бекин

ЧЛАНОВИ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НОВОГ САДА ПОСЕТИЛИ ЗЕМЉАКЕ У ТЕМИШВАРУ

Почетак лепе сарадње

У оквиру пројекта међугенерациске и прекограничне сарадње и солидарности „Дај ми руку“, чланови Удружења пензионера града Новог Сада, заједно са члановима КУД „Исидор Бајић“ и ученицима ОШ „Коста Трифковић“, недавно су посетили Темишвар где су били гости Савеза Срба у Румунији.

Госте из Новог Сада примио је Огњан Крстић, председник Савеза Срба у овој суседној земљи, који је изразио велико задовољство оваквом сарадњом и рекао да се нада да ће она постати традиционална.

Размењујући симболичне поклоне, Драгица Зеленбаба, секретар Удружења, захвалила је на гостопримству и пренела позив председника Удружења Моме Чолаковића да представници Срба из Румуније на јесен посете Нови Сад.

Током тродневне посете Румунији, Новосађани су обишли културне и историјске знаменитости Темишвара, међу њима и споменике српске културе у овој земљи – Српску гимназију, споменик Доситеју Обрадовићу, Српску саборну цркву, Владичански двор, као и Српску читаоницу у којој је биста Милоша Црњанског. Посетили су, такође, и Чаков, родно место Доситеја Обрадовића, у

коме су обишли локалну православну цркву и изложбу народних умотворина, након чега су се дружили са Србима из Румуније уз заједнички културно-уметнички програм.

Драмска секција КУД-а пензионера извела

је за домаћине део свог репертоара, док су новосадски основци глумили и рецитовали.

Овај прекогранични излет пензионера испратила је и Радио телевизија Војводине.

Д. Корач

У ЧОКИ КОЛЕКТИВНА „ЗЛАТНА СВАДБА“

У славу брачне дуговечности

Општинско удружење пензионера Чока успешно је 14. јуна организовало, у Националној кући „Бела вила“, прославу „Златна свадба“ за 70 брачних парова из ове општине који су проживели 50 и више година у срећној брачној заједници. Према речима Ђуре Јајића, председника ОУП, позив за учешће на овој манифестацији био је отворен за све грађане општине Чока који су остварили овако дуговечан и складан брак, без обавезе да су чланови Удружења. Јајић је изразио задовољство што су међу 200 учесника прославе, осим слављеника, били и драги гости: Мирјана Марјанов, председница Скупштине општине Чока, Зоран Јованов, заменик председника општине, Јован Мутуц, шеф одборничке групе ПУПС-а у Скупштини општине

Чока, и Радован Бољановић, председник Општинског удружења пензионера Сента.

Како јавља Миле Чикош из ОУП Чока, након богатог културног програма и доделе „златних диплома“ и скромних поклона

слављеницима, за све учеснике и госте била је приређена и свечана вечера.

– Ми овом манифестацијом у ствари промовишемо брачну заједницу и здрав начин живота. Животна дуговечност и дуго-

вечност бракова веома су блиске категорије, а рецепта за ту дуговечност нема, него је важна љубав и толеранција – истакао је на прослави Ђуро Јајић.

Како је манифестација имала позитиван одјек у јавности, план је да она постане традиционална и да се организује сваке године. Куриозитет овогодишње прославе били су Борка Шандор и његова супруга Илонка из Чоке који су судбоносно „да“ изговорили баш на тај дан, 14. јуна, али пре пола века.

Реализацију овог догађаја, осим домаћина, донаторски су помогли и Савез пензионера Србије, Савез пензионера Војводине, локална самоуправа, СТУР Национална кућа „Бела вила“, „Севертранс“ из Сенте и бројна мала предузећа из Чоке и Сенте.

М. Мектеровић

Горска вила чува традицију

У Сврљигу је крајем прошле године формирано удружење за очување традиције „Горска вила“, које у свом програму има задатак да чува и негује народно благо, одевне предмете и рукотворине сврљишког краја. Ово удружење, које успешно води млада предузетница Емина Стефановић, већ је у центру Сврљига поставило изложбу домаће радиности. Занимљива поставка, лепа за око, са мноштвом одевних предмета из параманских сандука бака, прабака. Слика више говори него речи, каже Емина, али се труди да ово буде и неки увод и позив туристима и гостима да дођу у Сврљиг. Истовремено, на многим манифестацијама приказују се сврљишке рукотворине које су чуване годинама, али и које имају и своју будућност.

На 43. међународној изложби рукотворина и колекционарства, одржаној у Бачкој Паланци, у конкуренцији четири хиљаде

излагача „Горска вила“ се представила у најбољем светлу. Сви сврљишки учесници добили су признања, а Емини Стефановић припала је посебна награда за

очување баштине и прва места за традиционални вез, хеклање, плетење, ткање за изложени сувенир – лицидерско срце, и друго место за грађански вез.

Аница Васић проглашена је за најбољу ткаљу и плетилу, а ту су и две друге награде за грађански вез. Марина Јовановић изложила је најлепши сувенир. Посебну пажњу и интересовање јавности на овој манифестацији изазвали су природни сапуни др Далибора Јевтића, који је такође освојио прву награду.

Сврљижани се спремају да у септембру наступе у Будимпешти и донесу још које признање и мајсторска писма. Локална самоуправа је спремна да преко разних пројеката помогне овом удружењу које на најбољи начин представља општину Сврљиг, а циљ је и да домаће рукотворине, етно мотиви, као и природни сапун произведен од биљака освоје тржиште.

У удружењу „Горска вила“ кажу да посебну захвалност дугују Момирки Јаблановић, представници Удружења грађана „Медијана“ из Ниша.

С. Ђорђевић

ИНКЛУЗИВНИ ФЕСТИВАЛ ХОРОВА И ПЕВАЧА У НОВОМ САДУ

Срца у хармонији

У организацији Удружења грађана „Вера, љубав, нада“ и Мешовито-инклузивног хора „Исон“ почетком јуна, у Новом Саду, одржан је Трећи међународни инклузивни музички фестивал „Hearts in harmony“ (Срца у хармонији). Део програма одржан је и у Новом Бечеју.

Манифестација је отворена у новосадској Синагоги изложбом 33 уметничке слике-иконе из креативне радионице деце са сметњама у развоју „Дар“, Удружења грађана „Вера, љубав, нада“.

Током три дана одржано је пет радионица за учеснике из Србије и иностранства,

а наступили су и ученици музичких школа, соло певачи средњошколци, оперски певачи, вокалне групе, фолклорни ансамбл „Велико коло“, хорови националних мањина и други музичари. Последњег дана манифестације у цркви на Текијама на Петроварадину одржан је и концерт духовне музике, а велики завршни концерт уједињених хорова уприличен је на новосадском Шtrandу.

Једна од посебности овог фестивала, на коме је наступило преко 700 певача, били су и работи-музичари, односно асистивни бенд жичаних инструмената на којима могу да свирају деца са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом.

Ова манифестација је одраз инклузивне тежње Федерације европских оmlадинских хорова „Европа Кантат“ за укључивање маргинализованих група и ОСИ у друштво. Покровитељ фестивала била је Влада Војводине.

Д. Корач

ДИМИТРОВГРАД

Дођеш стар – одеш млад

Удружење пензионера општине Димитровград прошле године је било активно на многим пољима рада, а посебно у организовању екскурзија и дружењу пензионера.

Изведено је шест екскурзија, од тога две у Бугарску. Посећено је више градова, манастира, излетишта, споменика и др.

За 2013. годину планирано је десетак излета. Први је био обилазак Сокобање, Нишке бање, Бованског језера и споменика на брду Чегар близу Ниша. Педесетак пензионера лепо се провело у Сокобањи и, како кажу, подмладило се баш као у песми. У

Нишкој бањи пензионери су прошетали уређеном пешачком зоном и одморили се у прелепом парку, после незаборавне посете споменику Стевану Синђелићу и његовим храбрим борцима погинулим за ослобођење Ниша 1809. године. **И. Д.**

ПОЖЕГА

Све је лепше уз шах

Удружење ратних ветерана Пожеге броји више од хиљаду чланова, њихових потомака и поштовалаца. Осим разноврсних редовних обавеза, велику пажњу поклањају и забавним и спортским активностима. Тако већи део времена проводе уз доминантне пикадо, као и уз спортске игре, најчешће стони тенис и шах.

Посебно је популаран шах јер омогућује дружење, разговоре о историјату ове игре, али и о њеној богатој историји у пожешком крају. Организују се часови на којима се учи шах и одржавају интерни шаховски турнири и симултанке.

Све ово доприноси да чланови Удружења ратних ветерана, како сами истичу, имају велики осећај среће и задовољства. **М. П.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Видовдански турнир

Шаховска секција Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке организовала је турнир у шаху поводом великог српског празника Видовдана. Поред домаћина, на традиционалном Видовданском шаховском турниру учествовале су екипе спортског удружења глувих и наглувих Смедеревске Паланке, општинске организације слепих и слабовидих Велике Планае и комбинована екипа „Паланка – Плана“.

Прво место припало је шаховској секцији паланачких пензионера, друго шаховској екипи СУГН Смедеревске Паланке, док је трећа била организација слепих и слабовидих из Велике Планае. Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера, капитенима победничких екипа уручио је пехаре уз жељу да се и следеће године окупе на овом традиционалном турниру. **Сл. К.**

ЗРЕЊАНИН

Синдикат пензионера прославио Спасовдан

Републичка организација Независног синдиката пензионера јавних служби прославила је, осму годину заредом, своју крсну славу Спасовдан, овога пута у ресторану код стадиона ФК „Грандулица“ у Зрењанину. Према речима Јеленка Крајована, председника овог удружења, на централној прослави Спасовдана окупило се око 180 чланова и гостију из целе Србије.

Свечаној прослави празника Вазнесења Господњег у Зрењанину присуствовали су и пензионери из Кикинде, као и Ранко Хрњез, потпредседник Независног синдиката јавних служби Србије, и Влада Милошев, дугогодишњи сарадник ове организације. Обред резања славског колача обавио је свештеник Сретен Симикић, а домаћин овогодишње прославе био је Недељко Вигњевевић, председник МО „Доситеј Обрадовић“. Наредне године ту част имаће Слободан Тодоров, председник МО „Жарко Зрењанин“. **М. М.**

ВАЉЕВО

Гости из Сурчина

У недељу, 19. маја, група од око сто пензионера београдске општине Сурчин стигла је у посету Удружењу пензионера града Ваљева. Том приликом гости су обишли град на обали Колубаре и посетили његове знаменитости. Петничка пећина, манастир у Лелићу и Кула Ненадовића остаће у дугом сећању гостију из Сурчина.

Дружење представника пензионера Ваљева са гостима из Сурчина у лепом ресторану „Павиљон“ на брду Видраку допринело је њиховом зближавању, а договорени су и други облици сарадње, као и узвратна посета Ваљеваца.

Иначе, Удружење пензионера града Ваљева добро сарађује са удружењима из више градова Србије, па је недавно угостило и велику групу колега с подручја Краљева и Рашке који су ишли на обележавање годишњице пробоја Сремског фронта. **Д. Д. П.**

НОВИ САД

Акција „Здрав живот је мој избор“

Месна организација пензионера „Прва војвођанска бригада“ из Новог Сада недавно је са истоименом Месном заједницом организовала акцију бесплатних превентивних здравствених прегледа за своје чланове.

Акција је организована у сарадњи са Покрајинским заводом за спорт и медицину спорта, Клиничким центром Војводине, као и са институтима за кардиоваскуларне болести, плућне болести, онкологију, јавно здравство и здравствену заштиту деце и омладине Војводине.

Три лекара и 15 медицинских сестара пензионерима су мерили крвни притисак, радили ЕКГ мониторинг, проверавали капацитет и функцију плућа – спирометрија, мерили индекс телесне масе, прегледали младеже и давали здравствене савете.

У овој превентивној акцији око 60 пензионера имало је прилику да брзо и бесплатно обави више специјалистичких прегледа, односно да преконтролише своје здравствено стање и консултује се са лекарима специјалистима, за шта би им иначе било потребно доста и новца и времена. **Д. К.**

КЊАЖЕВАЦ

Излет у три бање

Општинска организација Удружења пензионера Књажевац организовала је 12. јуна једнодневни излет до Луковске, Пролом и Нишке бање. Божидар Митровић, члан Управног одбора ове организације, био је вођа пута.

– На путу смо најпре у Прокупљу обишли спортску халу, а потом смо свратили у Куршумлију. На путу ка Луковској бањи зауставили смо се испред бране Селово, која је у изградњи, а када буде готова, велико вештачко језеро снабдеваће грађане Прокупља и Куршумлије пијаћом водом. У Луковској бањи обишли смо хале, базене, спортске терене, утисци су добри и сви су задовољни. У

повратку смо видели Пролом бању, њене рехабилитационе базе и шетали „стазама здравља“ на чистом ваздуху. И у овој бањи смо уживали, као и у посети Нишкој бањи – каже Митровић.

И Драгица Јовановић, члан КУД-а „Сунчана јесен“, задовољна је овим излетом:

– Лепо је све ово видети и доживети. Луковска бања је окружена висовима и сва је у зеленилу, а догађај је и базен испред хотела са термалном водом, ког је користило више купача иако је падала киша.

Стаљинка – Беба Милић, председница Секције жена Клуба пензионера, одушевљена је лепотом ових бања и њиховим окружењем.

– На мене је Луковска бања оставила најлепши утисак, а посебно хотел „Јелак“ испред кога се налази олимпијски базен са термалном водом. Овде људи поред лечења проводе дивне дане и тренутке у зеленилу, међу брдима, у правом миру и тишини. У овој бањи интересантан је и гејзир термалне воде из кога стално излази пара са мирисом сумпора. И Нишка бања је добро уређена и прилагођена за све врсте болесника, а њен парк је по највишим стандардима, па су пензионери са уживањем искористили излет у ову бању – рекла нам је Беба Милић. **Д. Ђ.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Електронско издање листа

Поштовани пријатељи,

Примам ваш, а уједно и мој лист. У броју од 31. маја сам видео чланак на 21. страни – гости из општине Лакташи из Републике Српске посетили побратимску општину Чајетину после дужег периода. Јако ме обрадовало што се уопште људи посећују, друже, мењају искуства, остају успомене. Камо среће да се дружимо чак до Бањалуке јер имам много другара који су радили на барској прузи и осталим пругама у скоро целој бившој Југославији. Можда ће полако пензионери из Србије посетити пензионере из Републике Српске.

Да пређем на тему, ја имам рођеног брата у Дервенти, Република Српска. Он је ишао у војну школу, сада је у пензији, и пише ми да сам ја са својима а он је тамо странац. Ја сам радио на ремонту пруге, нисам оставио моје село, пропаatio сам и ја доста али сам на свом огњишту.

Ја бих као брат желео да ако може, редакција њему шаље лист „Глас осигураника“, бар да прочита о лепотама наше лепе Србије, да га жеља мине, да се сети детињства. Ви видите да ли је то могуће, ако не може, спреман сам да ја плаћам да му се шаље само напишите коме новац треба да се уплати. Шаљем Вам адресу мога брата у БиХ.

Срдчан поздрав,
Радан Радивојевић

Редакција: Драго нам је што са задовољством читате наш лист који је, као што Вам је познато, бесплатан. Нисте једини који нам је поставио ово питање али ми, нажалост, немамо могућност да лист дистрибуирамо у иностранство. Међутим, ако Ваш брат користи рачунар, може „Глас осигураника“ да чита онлајн на адреси www.pio.rs.

Некад и сад

Болничке таксе

Законом о осигурању радника прислила је држава радника да штеди, док је здрав и док ради, да себи на тај начин осигура најужнија средства за опстанак и за лечење кад надођу црни дани болести и несреће. Да нема радничког осигурања, никада не би радник могао да плаћа болничке пристојбе,

него би их морала плаћати држава или надлежна самоуправа. Због тога има радничко осигурање скоро у свим државама велике повластице што се болничких такса тиче. Код нас нема радничко осигурање никаквих повластица осим једне: да по одредби члана 54 Закона о осигурању радника плаћа трошкове болничког лечења само по најнижем опскрбном разреду.

(Средишњи уред за осигурање радника у Загребу, Извештај о пословању за 1935, Загреб, 1936)

Пружање хитне помоћи и у иностранству

Осигуранци Републичког фонда за здравствено осигурање (РФЗО) имају право на хитну медицинску помоћ током привременог боравка у иностранству. Да би рефундирани трошкове, уколико им буде потребно, неопходно је да на пут понесу потврду РФЗО. До потврде се долази тако што изабрани лекар најпре издаје потврду о здравственом стању осигураника, а затим је оверава комисија матичне филијале РФЗО. Ова процедура је бесплатна.

Осигураник не плаћа ни услугу хитне медицинске помоћи у зе-

мљама са којима Србија има потписане међународне споразуме. Те државе су: Велика Британија, Словачка, Пољска, Македонија, Румунија, Мађарска, Чешка, Италија, Француска, Луксембург, Белгија, Холандија, Немачка, Аустрија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Хрватска, Бугарска, Словенија. У оним земљама у којима осигураник плаћа услугу, трошкове накнадно рефундира РФЗО ако комисија утврди да се радило о хитној медицинској помоћи.

Ј. О.

Накнада за ТПН преко банке

? Драган Вулић, Београд: Ја сам 15 година на хемодијализи и примам новчану накнаду за туђу негу неких 8-9 година. Занима ме да ли могу новац који добијам на кућну адресу да пребацам и да добијам преко рачуна неке банке.

Одговор: Са становишта Фонда ПИО нема никаквих препрека да банка отвори текући рачун кориснику накнаде за туђу помоћ и негу јер се ради о редовном примању од стране Фонда ПИО. Уговори које Фонд ПИО склапа са банкама увек се односи на при-

јем пензија, али сматрамо да нема препрека и што се тиче осталих редовних примања од стране Фонда да се примају преко текућег рачуна у банци. У сваком случају ово питање и није за Фонд већ за банку у којој желите да отворите рачун.

Захтев за прерачун пензије

? Слободан Павловић, Нови Београд: Као војни пензионер радио сам две године на одређено време и 4,5 година на неодређено време у једној фирми која је све време редовно уплаћивала све потребне доприносе за мене. Интересује ме имам ли право на увећање пензије по том основу. Ако имам, шта ми треба од докумената и коме да се обратим.

Одговор: По Закону о ПИО само старосни пензионери могу да раде и примају своју старосну пензију и по том основу остваре нов износ старосне пензије. Према томе ако сте старосни војни пензионер, нема никаквих препрека да по основу свога рада после пензионисања, пошто сте на тим пословима провели више од годину дана, остварите нов износ своје пензије, наравно под условом да је она за Вас повољнија од пензије коју већ

користите. Захтев за остваривање права на нов износ старосне пензије можете поднети надлежној филијали ПИО према месту пребивалишта. Уз захтев обавезно поднесите доказе о Вашем раду после пензионисања, тј. радну књижицу, док би остали подаци требало да су регистровани у бази матичне евиденције осигураника, тј. пријаве и одјаве, као и остварена зарада. Захтев се подноси по престанку новог осигурања.

Право на породичну пензију

? Светлана Жунић, Босилеград: Имам питање у вези остваривања права на породичну пензију. У тренутку када је супруг преминуо имала сам 46 година. Рођена сам 30. 4. 1963. године. Супруг је као пензионер преминуо у августу месецу 2009. године. Интересује ме када остварујем право на његову пензију?

Одговор: У Вашем случају је најважније да сте у тренутку смрти супруга имали више од 45 година живота тако да трајно задржавате право да Вам се призна право на породичну пензију када навршите прописане године живота. Ове 2013. године то још неће бити могуће јер Закон о ПИО прописује да ове године удова може да оствари право ако наврши 51 годину живота. Како сте Ви

ове године напунили 50 година живота, то ћете право моћи да остварите тек наредне године када навршите 51 годину и 6 месеци живота или тачније 30. 10. 2014. године. Захтев се подноси надлежној филијали ПИО према месту пребивалишта, а уз захтев треба поднети радну документацију Вашег супруга, ако он већ није био пензионер, и изводе из матичних књига умрлих и венчаних.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

С којим датумом у инвалидску пензију

? Јелка Јовичић, Суботица: С којим датумом се доноси решење о одласку у инвалидску пензију, да ли је то датум доношења захтева? Ово нас интересује из разлога што наша колегиница која је поднела захтев, о којем још није донето решење, нема више могућности за продужавање боловања.

Одговор: Уколико орган вештачења донесе одлуку да код Ваше колегинице постоји потпун губитак радне способности, са даном вештачења, односно изласка на преглед, а по правилу право треба ценити и на дан поднетог захтева, може изјавити благовремену жалбу и тражити да јој се право утврди и на

дан поднетог захтева. Ако особа о којој је реч још није била на вештачењу, приликом изласка на вештачење може напоменути да је за њу значајно да се њено право цени и на дан поднетог захтева. На овај начин ће се избећи додатно компликовање по питању права из радног односа.

Заостале пензије из БиХ

? П. Јосиповић, Лозница: После завршетка војне ваздухопловне школе у Београду, запослио сам се у фабрици авиона „Соко“ у Мостару, БиХ. Након 30 година стажа остварио сам инвалидску пензију коју сам примао све до избијања рата 1991. године, када сам одведен у логор. Разменом ратних заробљеника стигао сам у Србију где сам шест година провео у смештају за избеглице. Пошто пензију нисам примао од 1991. године, обратио сам се Министарству рада, запошљавања и социјалне политике где су ме обавестили да имам право да примим заостале пензије и упутили ме да се обратим Фонду ПИО БиХ. Поступио сам по савету и почео да примам пензију од ПИО БиХ од 2008. године. С обзиром на то да ми нису исплаћене заостале пензије, питам Вас да ли имам право на исплату заосталих пензија као што су ме у Министарству обавестили?

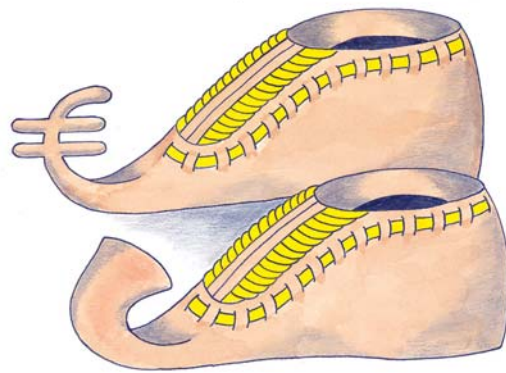
Одговор: Уз дужно поштовање и разумевање за врло тежак период живота који сте прошли и преживели, очигледно је да се као лице избегло са територије БиХ у Републику Србију нисте на време упознали са правима која имате као пензионер из БиХ. Разумљиво је да у околностима у којима сте се нашли нисте имали код себе доказе да сте пензионер. Да сте накнадно, после завршених ратних дејстава, прибавили било који доказ да сте остварили пензију из БиХ, могли сте у Републици Србији да остварите право на такозвану пензију по Уредби Владе Републике Србије. Ову пензију

бисте примали све до ступања на снагу Споразума о социјалном осигурању са Републиком БиХ, када би Вам по службеној дужности била успостављена Ваша пензија из БиХ. Како сте се за своја права побринули накнадно, Фонд ПИО БиХ Вам је успоставио исплату тек када сте им се обратили, примењујући своје прописе по питању права и рокова за признавање тих права. То све скупа не значи да Ви не треба да покушате да остварите своје право од 2004. године када је ступио на снагу Споразум о социјалном осигурању, али о томе искључиво одлучује Фонд ПИО у БиХ.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	КРАЈ У СЛОВЕНИЈИ	РЕКА НА ЈУГУ ИТАЛИЈЕ	БАДАВА, БЕСПЛАТНО (ЛАТ.)	МЕСТО КОД КРАЉЕВА	ГРАД У РУМУНИЈИ	ДАНИЦА ОДМИЛА	ОКУЋНИЦА (ТУР)
НАГРАЂИ- ВАЊЕ							
ФИЛИЈАЛА ПОДРУЖ- НИЦА							
ПАШЊАК, УТРИНА							
СКУПЉАЧ СТАРИХ СТВАРИ							
ПРВО СЛОВО		ЖЕНСКО ИМЕ АНЕКТИРАЊЕ				МАШТАТИ	КАНАП, КОНОПАЦ
ЈЕЗЕРО У АФРИЦИ					ОЗНАКА СУБОТИЦЕ ДЕО КАПУТА		
СИМБОЛ КАЛАЈА			ИМЕ ВОЈВОДЕ СТЕПАНО- ВИЋА	ВРСТА ЖИТАРИЦЕ ГЛАСНИЦИ НА КОЊИМА			
ВРСТА ДРВЕТА СА ПЛОДОМ (МН.)							
ОСМИ ТОН ДИЈАТОНСКЕ СКАЛЕ							ЛИЧНИ ДОКУМЕНТ
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЛОВАЧКИ ПАС (МН.) НОЖ ЗА КАЛЕМЉЕЊЕ						
ВРСТА МЕДИ- ТЕРАНСКОГ ДРВЕТА							
СТЕПЕН ЧИСТОЋЕ ЗЛАТА (ТУР)					ТРГОВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ ПАЛАТА У РИМУ		
СИМБОЛ ЛАНТАНА			ПРАСТАН, БАЛКАНА ДРАГУЉАР				
ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ		ОЗНАКА ЗА ЗАПАД СПАРИНА, ЖЕГА		ОЗНАКА ЗА АЛТ МОРСКА РИБА		ОЗНАКА АУСТРИЈЕ ОЛИВЕР ОДМИЛА	
РАНИЈИ РУСКИ ДРЖАВНИК, ВЈАЧЕСЛАВ							
ВРСТА ВИШЊЕ							
ЗЕМЉОРАД- НИЦИ							СИМБОЛ ТАНТАЛА
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	РАДМИЛА ОДМИЛА СИМБОЛ ЗА БОР					ОЗНАКА ЗА ТОНУ ОЗНАКА ЗА КАРАТ	
СТАНОВНИЦА БАРА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: призивук, реклама, уступак, спирант, онај, у, пн, д, лс, одводи, персоне, уротник, сиц, аја, т, лу, ав, када, и, крвавац, оп, љага, регата, авари, стареж, опет, на, цариник

Драгош Јовановић Фера

Усијане главе

Коначно сам и ја дочекао пензију. Баба, вади паре!
Због усијаних глава гори нам под ногама.

Посветили су се борби против сиромаштва. Отимају шта стигну!

Време је новац. Ко плати, доћи ће и његових пет минута.

Ове године нисмо посејали ништа тако да ће нам принос бити већи од очекиваног.

Све паре које имам уложио сам у посао. Купио сам радно место.

Радници свој новац чувају на сигурном. Код послодавца.

Демонстранти су мирно изнели своје захтеве. На носилима.

Безгрешан је – то му је једина мана.

Афористичари су захвални власти. Све их је запо-слила.
Ненад Ђорилић

Молим за реч

Сит гладном не верује. А гладни ситима још мање.
Ми смо пољопривредна земља. И квазипевачице живе од „Фарме“.

После пресије брзо дође до депресије.

У Београду је примећена крађа шахтова. Подземље би хтело у шетњу.

Није тачно да нема лекова. Има их у ТВ рекламама.

Пао је извоз хране. Све нам изједоше пензионери.

И ја сам за дијалог. Под условом да само ја причам.

Лето нам је све ближе. За разлику од летовања.

Ако хоћемо брз пут из кризе, избегавајмо Кори-дор 10.

У Смедереву сами себи смањују плате. Ускоро ће сами себе и да отпуштају.

Моја лекарка је морала да ради прековремено. Ко јој је крив што ме је питала: „Шта вам фали?“

Дејан Патаковић

Брана Никодић

Да ли сте знали ...

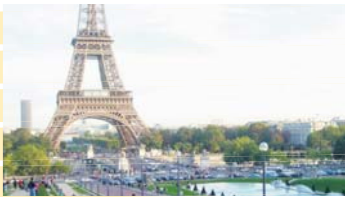

– да су најбројнији туристи у свету последњих година Кинези? Истраживачи наводе да је број међународних путовања кинеских путника порастао са 10 милиона у 2000. на чак 83 милиона у 2012. години. За то је заслужна убрзана урбанизација, раст личних примања и попуштање рестрикција о путовањима у иностранство.

– да су, по подацима Светске туристичке организације УН, кинески туристи истовремено и највећи светски потрошачи? Они су у 2012. широм света потрошили рекордне 102 милијарде долара, претекавши немачке и америчке туристе који су потрошили око 84 милијарде. Просечан кинески туриста на путовању троши око 1.230 долара.

– да, према подацима Euractiv-a, ове године рекордно мали број грађана Европе планира одлазак на одмор, што се сматра директном последицом кризе. Летовање планира само 54 одсто Европљана, што је за четири одсто мање у односу на 2012. и чак 12 процената мање него у 2011. години.

– да је по броју туриста најпосећенија земља и даље Француска? Од 76,8 милиона туриста који су 2010. посетили

Француску, око 16 милиона је боравило у Паризу, који је све до прошле године био град са највише туриста на свету.

– да је најпосећенија туристичка дестинација 2012. године био Лондон (због Олимпијских игара и дијамантског јубилеја краљице Елизабете II)? Прошле године Лондон је угостио око 17 милиона туриста који су у њему оставили и највише пара – 21,1 милијарду долара.

– да је (за оне који се спремају за пут) најскупљи град за туристе Женева? На другом месту је Париз, а следе Осло, Стокхолм, Копенхаген, Рим, Токио, Лондон, Сиднеј и Хонг Конг.

– да су ове године, међу 650.000 хотела из целог света, туристи за најбоље прогласили хотеле ланца „Four Seasons“? Нама најближи су „Four Seasons Hotel Istanbul“ (9. место) и „Four Seasons Hotel Gresham Palace“ у Будимпешти (23. место).

(X)уморне мисли

Живимо све динамичније. Некад смо планирали петолетке, а сад не можемо ни до сутра и прекосутра.

Од нас старих млађи су бржи, здравији, лепши, писменији... Младост – лудост!

Активни људи дуже живе, али од дебеле хладовине нема слађег уживања.

Није све у новцу – тешим се због мале пензије. Многе дивне ствари су бесплатне – шетња, гледање кроз прозор, сећање на младост...

Понекад и два добра иду заједно. Салата је здравија од меса, а дупло јефтинија.

Колеbam се око летњег одмора. Да ли да се одмарам у хладу шљиве ранке или крушке караманке?

Кад-тад сваки криминалац долија. Није град за лије већ шума.

Нећу да будем ситничар! Ако не могу да купим свашта, нећу ништа.

Шта зна дете? Као малишан мислио сам да је старост далека као вечност. Сад видим да је младост далека.

Витомир Теофиловић

Милеико Косановић

Мозгалице

Ко се тек у трећем добу сети да има доста тога да уради, промашио је живот.

Иако је свет прилично стар, ратови су још деце богиње човечанства.

Кукњава нам је у моди. На поскупљење струје и гаса жале се и они који не плаћају рачуне.

Истражни органи су постигли велики успех. Осумњичени су пропевали као да су на такмичењу „Први глас Србије“.

Код нас највећи проблем права је што мислимо да смо сви у праву.

Готово сви наши мостови преко река су мостови уздисаја. Много смо се сагињали, сада је тешко да се усправимо.

Не разумем родитеље који туку децу а батине својим родитељима још нису опростили.

Тучете дете јер слабо памти? Е, ово ће вам сигурно упамтити!

Сваку грешку супрузи признам два пута. Онда тражим да ми све опрости.

Марко Челар